

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ

ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Приет с решение на Управителния съвет на НАПОО
протокол № 02 от 25.03.2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. Оползотворяване потенциала на трипартитните органи за управление и дейността на НАПОО като платформа за консултации, обсъждане на основни въпроси и инициране на предложения във връзка с развитието на системата за ПОО

1.2. Участие в дейността на работни групи, съвети, комитети, комисии и др. към МОН, МТСП, МИИ, МТ, АЗ, ЦРЧР и други държавни институции, на организации на работодателите и на работниците и служителите, на браншови и професионални организации, свързани с развитието на квалификацията на работната сила

1.3. Организиране и провеждане на дискусии, кръгли маси, семинари, конференции и други събития с участието на представители на заинтересованите страни

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране и разширяване на мрежата от ЦПО и ЦИПО в контекста на осигуряване качеството на услугите по професионално обучение на лица над 16-годишна възраст и по професионално ориентиране

2.2. Преиздаване на лицензии по §63 от ЗИД на ЗПОО

2.3. Ефективно функциониране на системата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и неформално учене

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

3.1. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите

3.2. Разработване и актуализиране на Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии

3.3. Осъществяване на последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО с цел подобряване на качеството на предоставяните услуги

3.4. Методическо осигуряване на дейността на ЦПО и ЦИПО

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И АДАПТИРАНЕ С ЦЕЛ ВНЕДРЯВАНЕТО ИМ НА НАЦИОНАЛНО И НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО

4.1. Повишаване прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняване мобилността на обучавани и заети лица

4.2. Развитие и усъвършенстване на институционалния партньорски модел на национално и европейско ниво чрез участие на НАПОО в европейски мрежи, консултативни органи, работни групи и международни проекти

РАЗДЕЛ 5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ

5.1. Усъвършенстване на ИС на НАПОО

5.2. Осигуряване на актуална информация на интернет страница на НАПОО за гражданите и бизнеса

5.3. Създаване на условия за популяризиране на добри практики в лицензираните ЦПО и ЦИПО

РАЗДЕЛ 6. РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

6.1. НАПОО – учащата администрация

6.2. Поддържане на системите за финансово управление и контрол

6.3. Създаване на синхронизирана система от вътрешни правила, регламентиращи различни аспекти от дейността на НАПОО

6.4. Подобряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса

РАЗДЕЛ 7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2025 г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2026г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) за 2025 г. съдържа подробна информация за степента на изпълнение на целите и постигнатите резултати от администрацията на Агенцията.

В него е направена оценка на ефективността на изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2025 г., формулирани са основни изводи и са определени приоритетите за развитието на Агенцията през 2026 г.

Целите и произтичащите от тях дейности, заложи в Плана за дейността на НАПОО за 2025 г., на базата на Стратегия НАПОО 2022-2027, са както следва:

1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите и на работниците и служителите, браншовите и професионалните организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение в контекста на политиката за учене през целия живот.
2. Развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране.
3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение.
4. Проучване на европейския опит и добри практики в областта на професионалното образование и обучение и адаптиране с цел внедряването им на национално и на институционално ниво.
5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение и професионално ориентиране на възрастни.
6. Развитие на административния капацитет на НАПОО.

Обхватът на информацията, представена в доклада, се определя от функциите на НАПОО, регламентирани в чл. 41, ал. 2. и чл. 42 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ ПОТЕНЦИАЛА НА ТРИПАРТИТНИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТТА НА НАПОО, КАТО ПЛАТФОРМА ЗА КОНСУЛТАЦИИ, ОБСЪЖДАНЕ НА ОСНОВНИ ВЪПРОСИ И ИНИЦИИРАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗВИТИЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА ПОО

През 2025 г. НАПОО успешно развива трипартитното сътрудничество в управлението на Агенцията и в експертната си дейност. Управителният съвет и 17-те Експертни комисии, функциониращи по професионални направления и по професионално ориентиране, ефективно изпълняваха определените в ЗПОО и в Правилника за дейността на НАПОО функции.

От организационна гледна точка НАПОО продължи да осигурява необходимите условия и среда за ползотворна работа на Управителния съвет като:

- предварително се обявяват графика и дневния ред за заседанията на УС;
- предоставят се в срок предварително подготвените комплекти с материали за обсъждане в съответствие с дневния ред;
- периодически се осъществява контрол на изпълнение на решенията на ЕК и на УС;
- през 2025 г. бяха проведени 9 заседания на УС на НАПОО, където бяха обсъдени и съгласувани важни документи за развитието на системата на ПОО;
- промени във вътрешноадминистративни документи – критерии, процедури, образци за лицензиране с цел отразяване на измененията в ЗПОО от 29.03.2024 г.;
- анализи за системата на професионално обучение на лица, навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране през 2024 г.
 2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка на качеството за 2024 г.
- документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:
 1. Годишен доклад за дейността на НАПОО за 2024 г.;
 2. Годишен план за дейността на НАПОО за 2025 г.;
 3. Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2025 г.;
 4. Отчет за осъществения последващ контрол на лицензираните центрове през първото полугодие на 2025 г.
 - проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, национални изпитни програми по професии;

Дейността на експертните комисии през 2025 г. бе организирана в съответствие с изискванията на ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО.

През 2025 г. бяха проведени заседания на ЕК както следва:

- 57 заседания по процедури за издаване и изменение на издадена лицензия на ЦПО с добавяне на нови професии и специалности;
- 28 заседания по процедури за прекратяване права по издадена лицензия на ЦПО;
- 53 заседания за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по общо 185 професии, от които 46 с участието на представители на МОН, съответния Секторен съвет на уменията (ССУ) към МОН и на разработващия екип на избраните по реда на ЗОП изпълнители за обсъждане на ДОС по общо 155 професии, разработени по проект „МПОО“. На заседания на ЕК са обсъдени проекти на ДОС и по други 30 професии, заявени и разработени от външни организации или експерти като необходими за удовлетворяване на актуални потребности на трудовия пазар.

Компетентното участие на членовете на УС и на ЕК в цялостната дейност на Агенцията създава възможност за постигане на успешни резултати, свързани с изпълнението на конкретните задачи, включени в Плана за 2025 г. За това допринеся ефективната организация на заседанията, качествено разработената и своевременно предоставена документация от администрацията на Агенцията – доклади, докладни записки, проекти на ДОС, протоколи, резултати от изпълнявани проекти и други материали. През отчетната година важен фактор бе и участието на ССУ към МОН в дейностите по обсъждане и усъвършенстване на разработените по проект МПОО ДОС и НИП с оглед адаптацията им към съвременните технологии и потребностите на бизнеса.

В изпълнение на функциите, регламентирани в чл. 42, т. 6, т. 7, т. 8 и т. 9 на ЗПОО, през 2025 г. е извършено следното.

Съгласно чл. 42, т. 6 на ЗПОО, въз основа на анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО, Агенцията прави предложения за усъвършенстване на системата на ПОО. В изпълнение на тази разпоредба НАПОО ежегодно набира и анализира данни във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО през предходната календарна година. Получените резултати за 2024 г. са предоставени на вниманието на заинтересованите институции, организации и лица чрез публикация на интернет страницата, с презентации в заседанията на УС на НАПОО, в работни групи, уебинари и други национални и регионални форуми. През 2025 г., в изпълнение на функциите на НАПОО като участник в мрежата „ReferNet“, беше организирана и проведена национална конференция в присъствен формат, на които бяха изнесени актуални данни от проучвания и доклади в областта на ПОО на национално и европейско ниво.

В изпълнение на чл. 42, т. 8 на ЗПОО, НАПОО осъществява дейности, свързани с участие в разработването и изпълнението на национални стратегии в частта им, касаеща ПОО.

1.2. УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА РАБОТНИ ГРУПИ, СЪВЕТИ, КОМИТЕТИ, КОМИСИИ И ДР. КЪМ МОН, МТСП, МИИ, МТ, АЗ, ЦРЧР И ДРУГИ ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ, НА ОРГАНИЗАЦИИ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, НА БРАНШОВИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ, СВЪРЗАНИ С РАЗВИТИЕТО НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНАТА СИЛА

Участието на НАПОО в процесите по разработване и реализиране на политики, стратегии, програми и концепции, насочени към развитие на националната система за ПОО, е основно направление в нейната дейност. Компетентното и ефективно участие в процесите на разработване и реализиране на политики, стратегии и концепции, свързани с развитие и

усъвършенстване на националната система за ПОО, е постоянен приоритет в дейността на НАПОО. Задачите на Агенцията в това направление са свързани с разширяване на сътрудничеството с институциите и организациите, които имат отношение към ПОО, както и с практическото утвърждаване на възложената ѝ със ЗПОО координираща функция в този контекст.

Активното взаимодействие с държавните институции по конкретни въпроси и ключови проблеми в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот са в центъра на вниманието на екипа на НАПОО и през 2025 г.

През отчетния период представители на Агенцията вземаха участие като членове на междуведомствени работни групи, експертни съвети, комисии и комитети на национално ниво към Министерство на образованието и науката, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на икономиката и индустрията, Министерство на туризма, Министерство на здравеопазването и Министерство на отбраната.

През 2025 г. служителите от администрацията на НАПОО са ангажирани с участие в поредица от национални и международни събития по въпросите на ПОО. Със своя експертен потенциал НАПОО допринесе за успешното им провеждане, за формулирането на изводи и конкретни препоръки, насочени към развитие на системата на ПОО в съответствие с приоритетите, изведени на национално и европейско ниво и набелязване на конкретни мерки за повишаване на имиджа на ПОО сред младежи и лица, навършили 16 години.

Представени са експертни становища и предложения по следните проекти на документи:

- Наредба № 3 от 3 юни 2025 г. за осигуряване качеството на професионалното обучение в професионалните колежи и центровете за професионално обучение
- Позиция на НАПОО по изготвен вариант на анализ на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) по проект „Модернизирание на професионалното образование и обучение“
- Проект на Решение на Министерски съвет за изменение на Националния план за действие по заетостта през 2025 г. и подготовка на НПДЗ за 2026 г. - Министерство на труда и социалната политика;

Участието на представители на НАПОО в различни работни групи, комитети и други междуинституционални форми на сътрудничество през 2025 г. включва:

- Комитет по наблюдение към Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2022-2027;
- Ресурсна работна група към Консултативен съвет по ПОО към министерство на образованието и науката;
- Междуведомствена работна група за разработване на проект на нов Закон за насърчаване на заетостта към МТСП;
- Междуведомствена работна група във връзка с разширяване обхвата на разпоредбата на чл. 7, ал. 5, т. 1 от Наредбата по чл. 13а от Валутния закон;
- Работна група „Конкурентоспособност и растеж“ (Вътрешен пазар) към МТСП;
- Междуведомствената работна група за разработване на проект на Национален план за действие по заетостта през 2025 г.;
- Работна група 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации и научни изследвания“ към Съвета по европейските въпроси;
- Комитет за наблюдение (КН) на Програма „Образование“ 2021-2027 г.;
- EQF Advisory Group;
- Работна група за изменение и допълнение на Наредба № 8121з-1100 от 9 септември 2015 г. за изискванията към квалификацията на персонала на търговци за извършване на дейности по осигуряване на пожарна безопасност на обекти и/или поддържане и обслужване на уреди, системи и съоръжения, свързани с пожарната безопасност;
- Междуведомствена работна група за разработване на проект на Национален план за действие по заетостта през 2026 г., създадена със заповед № РД-02-87/26.08.2025 г. на министъра на труда и социалната политика;

- Работна група към министъра на труда и социалната политика за разработване на проект за изменение и допълнение на Наредба № 8121з-1100 от 2015 г. съобразно промените в Закона за професионалното образование и обучение;
- Работна група 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации и научни изследвания“ към Съвета по европейските въпроси;
- Междуведомствена Работна група № 3 „Право на установяване и свободно предоставяне на услуги“ към Съвета по европейските въпроси, водещо ведомство Министерство на икономиката, съгласно писмо изх. № 91-00-369/26.11.2019 г.;
- Координационен съвет (КС) на Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ) – Кремиковци;
- Работна група към ЦРЧР – „National VET team“;
- Междуведомствена работна група за разглеждане на предложение за въвеждане на изпити от разстояние в електронна среда за придобиване на професионална квалификация по част от професия за лица, навършили 16 години, и подготовка на проект на Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, съгласно заповед № РД09-2960/06.10.2025 г. на Министъра на образованието и науката.

1.3. Организиране и провеждане на дискусии, кръгли маси, семинари, конференции и други събития с участието на представители на заинтересованите страни:

Участието на експерти от НАПОО в тематични национални конференции, семинари, работни срещи, кръгли маси през 2025 г. е както следва:

- Национален семинар - Използване на резултатите от обучение в българското ПОО – онлайн семинар, проведен от 3s Unternehmensberatung, Виена в партньорство с CEDEFOP, PPMI и Ockham.
- Финална конференция по проект Green Micro Credentials pathways: Upskill and Reskilling Low Skilled Adults for Lifelong Learning (GreenMICRED Pathways), съфинансиран по Програма „Еразъм+“
- дни „Еразъм 2025“ участие в събитие „SkillsElevate – Изграждане на умения за устойчив и конкурентен растеж“, насочено към развитието на зелени и дигитални умения като ключови фактори за конкурентоспособността и устойчивото развитие на икономиката, организирано от екипа на Cleantech Bulgaria.
- Участие в откриваща конференция Програмен компонент 2 „Образователни медиатори – Формализиране на ролята на образователните медиатори за устойчиво въздействие“ Mediate4Ed: Институционализиране на промяната, Швейцарско-българска програма за сътрудничество, организиран от Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.
- Балканска конференция за учене чрез работа под патронажа на министъра на образованието и науката г-н Красимир Вълчев и заключително събитие по международен проект Balkan WBL Cooperation, подкрепен от програма Erasmus+.
- Национална конференция „Европейските измерения в ПОО“ като част от дейността в мрежата РЕФЕРНЕТ и др.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Постигнатите резултати от изпълнението на дейностите по Оперативна цел 1 от Плана на НАПОО за 2025 г. са доказателство за активната и целенасочена работа на Агенцията като държавна институция с ключова роля в разработването и реализирането на националната политика в сектора на ПОО.
2. Професионалният опит и високата експертна компетентност на служителите на НАПОО допринасят за подготовката на важни национални стратегически и оперативни документи, произтичащи от законодателството в областта на ПОО.
3. Инициативите и конкретните дейности по двустранните споразумения за сътрудничество са важна предпоставка за постигане на съгласувани позиции по съществени въпроси, свързани с функционирането на системата на ПОО.

4. За реализация на дейностите на НАПОО по провеждане на политиките за учене през целия живот и за укрепване на връзките между ПОО и пазара на труда принос имат ефективно организирани от Агенцията и проведени през 2025 г. заседания на трипартитните органи на Агенцията – УС и ЕК, както и участието на ССУ към МОН по професионални направления и професионално ориентиране.

5. Чрез поддържаната и през 2025 г. актуална информация в ИС на НАПОО се дава възможност за функциониране на публичните регистри, осигурява се прозрачност на дейността на Агенцията и тази на центрoвете и се дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните от ЦПО услуги.

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

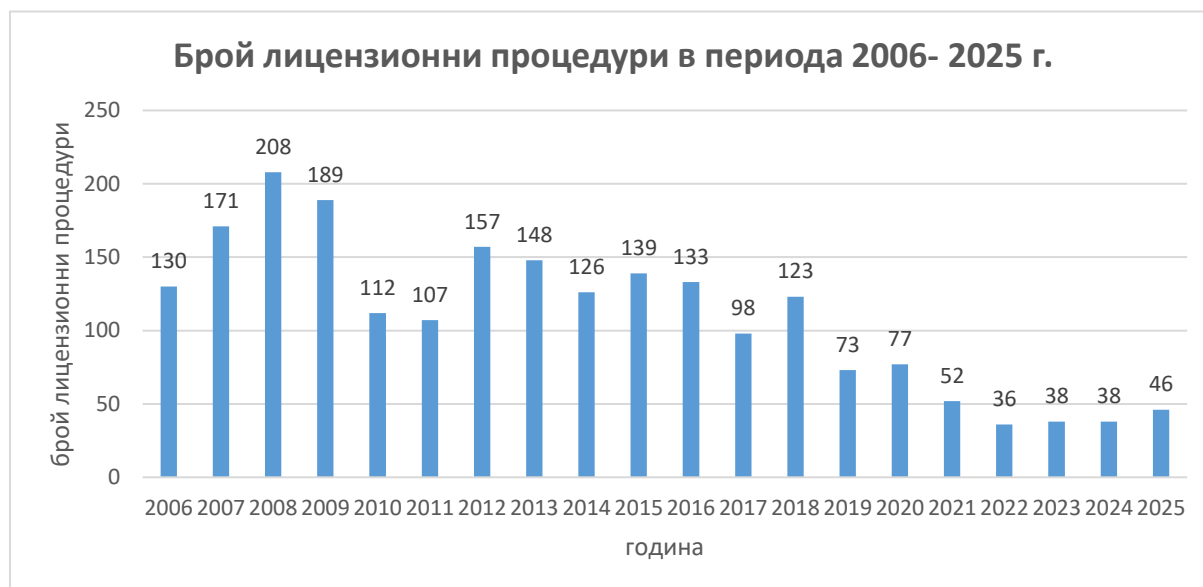
2.1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ И РАЗШИРЯВАНЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЦПО И ЦИПО В КОНТЕКСТА НА ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ЛИЦА НАД 16-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ И ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

Развитието на мрежата от лицензирани ЦПО и ЦИПО е свързано и с постигането на Приоритет 2 от Плана за дейността на НАПОО - развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране, който включва издаване на лицензия на нови ЦПО и ЦИПО, както и изменение на издадени лицензии на ЦПО с добавяне на нови професии и специалности.

През 2025 г. са лицензирани 39 нови ЦПО, а 7 центъра са добавили към лицензиите си нови професии и специалности.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията за периода 2006 г. - 2025 г., са представени на Фиг. 1.

Фиг. 1.

На Фиг. 2 е представено съотношението между новите лицензионни процедури и процедурите за изменение на лицензия с добавяне на нови професии и специалности в периода 2008 г. - 2025 г.

Фиг. 2.

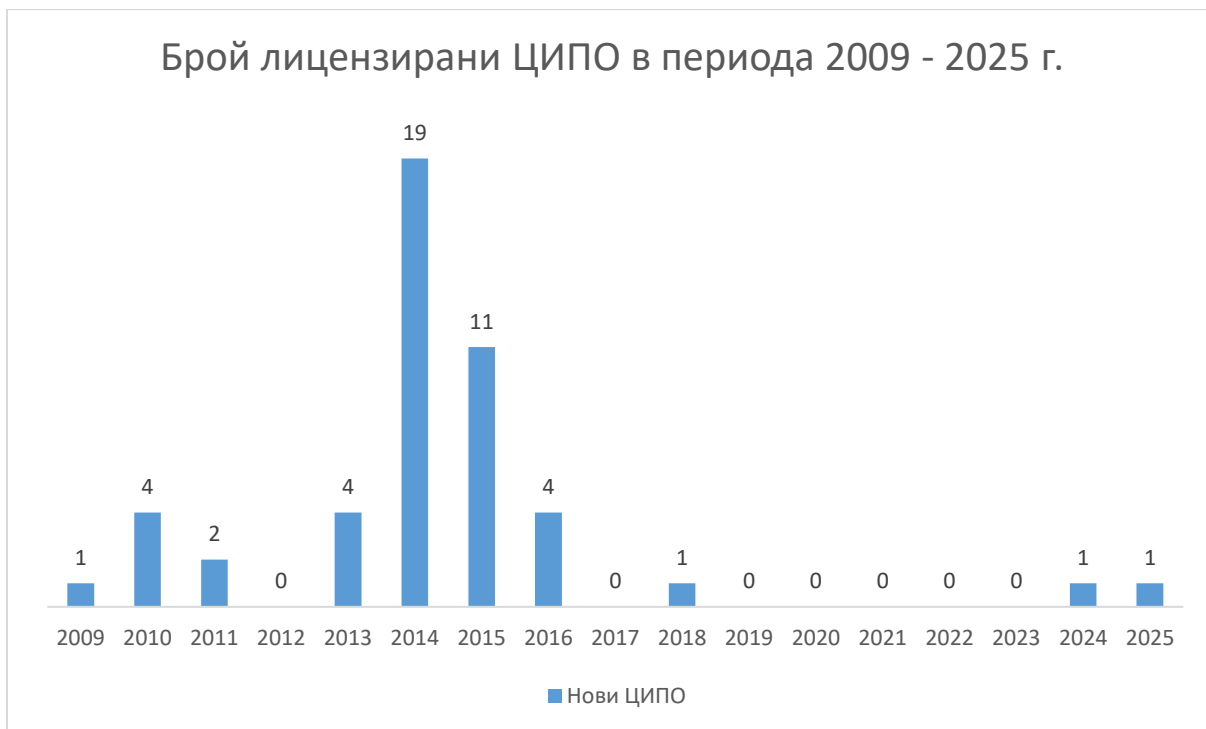
През 2025 г. броят на процедурите за издаване на лицензия на нови ЦПО е по-голям с 10 в сравнение с 2024 г. (39 бр. спрямо 29 бр.). През тази година процедурите за изменение на лицензии с добавяне на нови професии и специалности са с 2 по-малко в сравнение с 2024 г. (7 бр. спрямо 9 бр.).

Справка в Информационната система на НАПОО показва, че през 2025 г. кандидатите включват в заявленията за издаване на лицензия на ЦПО най-голям брой професии от следните направления:

- 522 Електротехника и енергетика
- 815 Фризьорски и козметични услуги
- 621 Растениевъдство и животновъдство
- 482 Приложна информатика
- 582 Строителство
- 345 Администрация и управление
- 811 Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг
- 481 Компютърни науки
- 525 Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства
- 813 Спорт

Броят на лицензионните процедури на Центровете за информация и професионално ориентиране (ЦИПО), реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на фиг. 3.

Фиг. 3.

През 2025 г. има една издадена лицензия на Център за информация и професионално ориентиране (ЦИПО).

Експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ са провели редица консултации (на място в НАПОО, по телефон, по e-mail) с кандидати за издаване на лицензия, с външни експерти по лицензионните процедури, с представители на лицензирани центрове за професионално обучение и на центрове за информация и професионално ориентиране, с граждани, търсещи информация относно възможностите за участие в професионално обучение. През изминалата година голяма част от консултациите, предоставяни от експертите във връзка с лицензирането, бяха насочени и към потребители, търсещи съдействие и допълнителни разяснения за работа с новата Информационна система на НАПОО.

В рамките на 2025 г. са проведени общо 2 присъствени информационни дни. Акцент в събитията беше поставен върху най-често допусканите грешки от ЦПО, установени при вписване на документи в Регистъра на издадените документи или при осъществяване на последващ контрол. По време на информационните дни се разгледа как ще се внедрят промените в ЗПОО – свързани с новия СППОО-2024 (утвърден със заповед на министъра на образованието и науката № 09-2230 от 09.08.2024 г.) по отношение на произдаване на лицензиите, съответствие между професиите в действащи и в новия СППОО и др. Наблюдават се въпроси относно начина, по който ще се организира и сертифицира обучението по част от професия.

И през 2025 г. редовно се предоставят консултации на външните експерти, участващи като оценители в процедурите за издаване на лицензия/изменение на издадена лицензия с добавяне на нови професии и специалности от експертите на НАПОО.

Проведени са 57 заседания на ЕК по съответните професионални направления, свързани с дейностите по лицензиране и изменение на лицензиите и 28 заседания, свързани с временно отнемане или прекратяване на лицензии на ЦПО.

Документите, които се внасят за разглеждане и обсъждане в Експертните комисии, са подготвени качествено и представени в изискуемите срокове от експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“.

Сроковете за лицензиране, произтичащи от ЗПОО, се спазват стриктно. Няма просрочени лицензионни процедури.

Към 31 декември 2025 г. мрежата в страната включва 839 действащи ЦПО и 36 ЦИПО.

Във връзка с чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО, издадените от ЦПО Свидетелства за професионална квалификация и Свидетелства за валидиране на професионална квалификация се подават в специализирания модул в ИС на НАПОО и след проверка за съответствие с нормативните изисквания и утвърждаване се публикуват в публичния регистър по чл. 42, т. 11 от ЗПОО. Резултатите от проверките на свидетелствата са представени в Раздел 3.

Поддържането на публичен регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО с активна лицензия, както и на ЦПО с прекратени права по издадената им лицензия, е едно от изискванията на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД) и задължение на НАПОО, определено в чл. 42, т. 10 на ЗПОО. По този начин се осигурява по-голяма прозрачност по отношение дейността на центровете и се улесняват гражданите при избора на обучаваща институция. В съответствие с изискванията на ЗОАРАКСД е организиран публичния регистър на подадените документи за лицензиране, публикуван на страницата на НАПОО в Интернет.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Дейността на НАПОО по издаване на лицензия на ЦПО и ЦИПО се осъществява при спазване на изискванията на ЗПОО, както и на изискванията за прозрачност и достъпност за организациите - кандидати за лицензиране.
2. И през 2025 г. лицензирането се извършва при стриктно спазване на нормативните изисквания.
3. В интернет страница на НАПОО, в двете менюта „За кандидати за лицензиране“ и „За лицензирани ЦПО и ЦИПО“ се публикуват и редовно актуализирани материали и методически документи – график на дейностите, указания за разработване на вътрешна система за осигуряване на качеството на професионалното обучение в ЦПО, индикатори за предоставяне на годишна информация за качеството на професионалното обучение в ЦПО, индикатори за предоставяне на годишна информация от ЦИПО и др.
4. Нормативно определеният срок за издаване на лицензия на ЦПО се спазва стриктно. Основните фактори за навременно приключване на процедурите са: спазване на стандартите за качество в административното обслужване и повишаване на ефективността на работата на администрацията, подобряване на качеството на подадените документи в резултат на проведените консултации на кандидатите за лицензиране, както и на надградената ИС на НАПОО, повишаване на професионализма на всички участници в лицензионните процедури на базата на натрупан опит.
5. Чрез въвежданата и администрирана и през 2025 г. актуална информация в ИС на НАПОО се дава възможност за поддържане на публичните регистри, осигурява се прозрачност на дейността на Агенцията и тази на лицензираните центрове и се осигурява възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните от ЦПО услуги.
6. През 2025 г. има 1 постъпило заявление за издаване на лицензия на ЦИПО.
7. В резултат на изпълнението на процедурите по издаване и отнемане на лицензия, в края на 2025 г. броят на действащите на територията на страната лицензирани институции е както следва: ЦПО – 839 бр. и ЦИПО – 36 бр.
8. Прозрачно се публикува информация за извършваните нормативни промени, свързани основно с изменението на ЗПОО от 29.03.2024 г.

2.2. ПРЕИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗИИ ПО §63 ОТ ЗИД НА ЗПОО

Служебното преиздаване на лицензиите в изпълнение на §63 и издаване на лицензии в изпълнение на §65 от ЗИД на ЗПОО (обн. ДВ, бр. 27 от 29 март 2024 г.) на лицензираните до 31.12.2025 г. ЦПО се налага поради утвърден нов Списък на професиите за професионално образование и обучение със заповед на министъра на образованието и науката № РД09-2230/09.08.2024 г.

Беше разработена процедура, утвърдена от УС на НАПОО за преиздаване на лицензиите, като бяха изготвени всички образци на документи и внедрени в ИС на НАПОО.

От общо 839 действащи ЦПО към 31.12.2025 г., в периода ноември-декември 2025 г. служебно са преиздадени 823 бр. лицензии. На останалите 18 бр. действащи ЦПО не е преиздадена служебно лицензия, т.к. ЦПО са лицензирани единствено за специалности от СППОО 2003, които нямат съответствие с професии от СППОО 2024. В този случай, от 01.01.2026 г. се прекратява действието на заварените към влизането в сила на ЗИД на ЗПОО действащи лицензии за извършване и удостоверяване на професионално обучение за професиите и специалностите без съответствие с професиите и степените на професионална квалификация от СППОО-2024 съгласно сравнителната таблица. В срок до една година центрoвете, чиито лицензии са прекратени по тази причина, имат право да подадат заявление за издаване на нова лицензия за друга професия от същото професионално направление на мястото на заличената професия и специалност.

2.3. ЕФЕКТИВНО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ВАЛИДИРАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ, ПРИДОБИТИ ЧРЕЗ НЕФОРМАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЛНО УЧЕНЕ

Като национална институция за координация на дейностите в системата на ПОО Националната агенция за професионално образование и обучение има ключова роля при изграждането и прилагането на система за установяване и валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение или информално учене. Важно място при изпълнението на тази роля имат актуализирането на нормативните актове, регламентиращи провеждането на процедури по валидиране, методическото подпомагане на ЦПО и популяризирането на тези процедури като начин за признаване на професионална квалификация.

По отношение на нормативните актове през месец февруари 2025 г. беше обнародвана в Държавен вестник изменената и допълнена Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, която е резултат от работата на междуведомствена работна група, организирана от Министерство на образованието и науката, в която представители на НАПОО участваха активно.

С оглед на методическото подпомагане на дейността на ЦПО, при провеждане на процедури за валидиране на професионална квалификация, в ИС на НАПОО е създаден модул „Валидиране на професионални знания, умения и компетентности“. Модулът подобрява процеса на администриране на тази дейност и създава предпоставка за осъществяване на по-ефективен последващ контрол на лицензираните центрове от страна на Агенцията.

Провеждат се множество консултации (лично и/или по телефон, имейл или посредством друг комуникационен канал) от експертите на Агенцията във връзка с осъществяване на процедурите по валидиране от ЦПО.

Освен това на интернет страницата на Агенцията е създадена специална рубрика, която съдържа богата информация за процеса на признаване на професионална квалификация (указания за провеждане на валидиране в ЦПО, наръчник и инструментариум, необходими документи и доказателства при провеждане на процедури по валидиране в центрoвете за професионално обучение, проучване на мерки за валидиране на неформално образование, придобити компетенции на европейско и национално ниво).

От една страна богатата информация, предоставяна от НАПОО, гарантира ефективното функциониране на системата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене и прозрачност при провеждането на тези процедури. От друга - подобрява информираността на гражданите, което води до повишаване на интереса и доверието към процедурите за признаване на професионална квалификация, придобита по неформален път.

През 2025 г. се наблюдава драстичен спад на лицата, които са се възползвали от този механизъм. За сравнение през предходната 2024 г. ЦПО са провели процедури на 4861 лица за признаване на професионална квалификация, докато през 2025 г. едва 1017 лица са преминали през процедура по валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене.

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните резултати по Оперативна цел 3 от Плана на НАПОО са свързани със създаване на предпоставки – документи, дейности и процедури, подпомагащи обучаващите институции в системата на ПОО да предоставят качествени услуги по професионално образование, професионално обучение и професионално ориентиране.

За постигане на тази цел са включени четири основни дейности.

3.1. ПОДДЪРЖАНЕ НА СПИСЪКА НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С АКТУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И С НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ (НКПД)

Съгласно чл. 42, т. 3, буква а) на ЗПОО НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).

Редът за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение, който се утвърждава от министъра на образованието и науката, беше променен през 2024 г. С изменението на ЗПОО от 29.03.2024 г. беше променена структурата на СППОО, като отпадат специалностите и се въвеждат широкопрофилни професии.

През отчетния период в НАПОО са разгледани следните предложения за актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение със заповед на министъра на образованието и науката № РД09-2230/09.08.2024 г.:

- включване на нова професия „Ключарство“ – трета и четвърта степен на професионална квалификация;
- включване на нова степен на професионална квалификация по професия „Фитнес и здраве“ – четвърта степен на професионална квалификация;

Списъкът е динамична структура, като ресорните министерства и национално представителните работодателски и синдикални организации могат да правят аргументирани предложения за допълване или заличаване на професии от него. Предвижда се актуализации да се правят два пъти годишно в срок до 31-ви май и до 31-ви октомври на съответната календарна година.

Сравнителната таблица, утвърдена със заповед на министъра на образованието и науката № РД 09-4546/17.12.2024 г. и публикувана в сайта на Агенцията за запознаване на всички заинтересовани страни, беше изключително полезна за работата на всички участващи в разработката на новите ключови документи за ПОО, както и за изграждане на допълнителни функционалности към ИС на НАПОО с цел внедряване на новия СППОО и разработване на Дигитален интерактивен СППОО.

През 2025 г. стартира разработването на ДОС и НИП по професиите от СППОО-2024 с цел институциите да могат да разработят учебни планове и учебни програми по новите професии.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Активното участие на представителите на министерства, работодатели и други заинтересовани страни в заседанията на ЕК и в УС подпомагат НАПОО в процеса на вземане на компетентни решения относно актуализирането на СППОО.
2. През 2025 г., във връзка със ЗИД на ЗПОО и в изпълнение на проект „Модернизиране на ПОО“, се разработиха нови ДОС и НИП спрямо всички заложили законови изисквания. Новият списък следва изискванията на ЗПОО за степени на професионална квалификация, които се надграждат в рамките на професията с нива по Европейската и Националната квалификационна рамка.
3. Новите професии в СППОО акцентират върху трудовите дейности, свързани с дигитализацията, зелените умения и устойчивото развитие в различните сектори.

3.2. Разработване и актуализиране на Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии

Дейността по разработване на Държавни образователни стандарти (ДОС) и Национални изпитни програми (НИП) по професии от новия Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО-2024), в началото на годината стартира в съответствие с приетия на заседанието на УС през м. март *План за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии за 2025 г.*, в рамките на който беше предвидено разработването на проекти на ДОС и НИП по общо 165 броя професии, 155 от които свързани със стартиралите през предходната година дейности по системния проект BG05SFPR001-3.001-0001 "Модернизиране на професионалното образование и обучение" (проект МПОО) по програма „Образование“. Предложението беше гласувано при изричното допускане на възможни промени в така подготвения план поради разгръщане на проектните дейности. По проект МПОО първоначално беше заложено разработването и утвърждаването на 150 проекта на ДОС и НИП по приоритетни професии (в контекста на зеления и дигиталния преход) от общо 193-те професии от СППОО-2024.

През 2025 г. целият ръководен и експертен екип на НАПОО вложи своите усилия и професионална експертиза в координиране и реализация на планираните и допълнително възникнали задачи, свързани както с изпълнението на плановите цели по проект МПОО, така също и с оптимално обезпечаване на процеса по фактическото внедряване на промените, произтичащи от Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (бр. 27 на Държавен вестник от 29.03.2024 г.), въведени в националната система за ПОО. ЗПОО създава редица новости в структурата на ДОС: отпадат специалностите от професиите; въвежда се изискването в стандартите да се съдържат комбинации от единици резултати от ученето (ЕРУ) които водят до придобиването на квалификация по част от професия; въвеждат се ЕРУ в общата професионална подготовка, свързани със ЗБУТ, опазването на околната среда и икономика и предприемачество. Акцентира се на използването на информационните технологии в ЕРУ от специфичната професионална подготовка. Във връзка с гореизброените промени екипът на НАПОО актуализира всички основни методически документи за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии, както и разписа насоки за разработване на Национални изпитни програми (НИП) за провеждане на изпити за придобиване на степени на професионална квалификация, което е нова за Агенцията дейност, извън възложените ѝ основни функции по ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО. Утвърдените в началото на годината със заповед на Председателя на НАПОО Методически указания за разработване на проекти на ДОС и НИП осигуриха тясна взаимовръзка между тези два ключови документа в системата на ПОО. Посочените документи, както и изготвените редица други помощни учебителни материали (презентации, примери, синтезирани насоки и др.) за работните екипи, имаха за цел да подпомогнат в максимална степен интезивните процеси по разработването и да подсилят дейността с необходимата степен на аналитичност в търсенето на пряка връзка с нуждите на пазара на труда и отделните икономически сектори.

В допълнение, експертите от специализираната администрация на НАПОО участваха и в актуализирането на Рамковите програми за професионално образование и обучение, влизащи в сила от 01.01.2026 г., което допълни нуждата за целите на реформените процеси в ПОО документална база.

С оглед на качествената подготовка на изброените документи, НАПОО организира и проведе работни срещи с различни професионалисти от сферата на ПОО, като една от основните задачи на тази дейност беше да се идентифицират и впоследствие реализират ефективни подходи за осигуряване на корелация между ДОС и НИП, както и практически да се приложат принципите за дефиниране на отделните части от професия, така че да се осигури достатъчно разнообразие и пригодност към потребностите на съвременния пазар на труда.

За разработване на проектите на ДОС по професиите от новия СППОО-2024 е приложен различен подход за формиране на работни екипи. В рамките на Дейност 1 от проект МПОО изборът се осъществи чрез провеждане на общо 8 процедури по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП), след реализирането на които са сключени 28 договора с външни изпълнители, предложили 6-членни екипи, получили най-висока оценка на база доказани професионален опит и компетентности. В оценката на предложените работни екипи се включиха голяма част от експертите на НАПОО. През отчетния период са финализирани стартиралите през 2024 г. 3 процедури, стартирани и проведени са други 5 процедури по ЗОП, обхващащи различен брой професионални направления и професии, съобразени с дефинираните от дирекция ПОО на МОН приоритетни с оглед на „двойния преход“ квалификации.

С всички екипи по 28-те договора с външни изпълнители, избрани по реда на ЗОП в рамките на проект МПОО, както и с експерти от външни организации, заявили необходимост и готовност да участват в разработването на проекти на ДОС, е проведено въвеждащо обучение. Проведени са многократно и работни срещи с практическа насоченост за обсъждане на изготвяните от тях проекти на ДОС/НИП. На всички участници са предоставени по електронен път относими нормативни актове, указателни и други утвърдени по съответния ред документи, изготвени от експертите в НАПОО пакети с презентационни и помощни материали, персонализирани съобразно спецификата на съответните професии и потребностите на разработчиците. За осигуряване на ефективна методическа подкрепа на всички участници в процеса по разработване и обсъждане на разработените проекти на ДОС и НИП по планираните 155 професии, експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ насочваха екипите към актуални публикувани европейски документи, инструменти и добри практики на сайта на CEDEFOP, ESCO и в други релевантни общоевропейски платформи с цел адаптираното им прилагане в националната система за ПОО.

В описаните процеси положителен ефект оказа и сътрудничеството с експертите от МОН по редица оперативни въпроси.

Посочените по-горе документи, както и актуализираните спрямо новите процедури Вътрешни правила за условията и реда за разработване и актуализиране на Държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, имат важна роля за осигуряване на единен подход и съгласуваност при разработване на проектите. Те са ценен базов ресурс и за въвеждане на бъдещи работни екипи в тематиката на създаване на нови или усъвършенстване на вече съществуващи документи, касаещи системата на ПОО, както и за гарантиране на тяхното качество.

През 2025 г. са проведени общо 47 броя заседания на Експертните комисии (ЕК) по професионални направления, съвместно с релевантните Секторни съвети на уменията към МОН, за обсъждане на проекти на ДОС по професии от СППОО-2024. Проектите на НИП се внасят за утвърждаване в МОН.

Отделните етапи по разработване на проектите на ДОС и НИП по проект МПОО в обобщен вид могат да бъдат представени по следния начин:

- Обучение, координация, разработка на ДОС и НИП с екипите
- Оценка на проектите след представяне в НАПОО
- Провеждане на заседания на ЕК, съвместно със ССУ, за разглеждане на ДОС (Проведени са 47 заседания)
- Представяне на проектите в УС на НАПОО (Проведени са 7 заседания за приемане на ДОС)
- Представяне на проектите в МОН
- Провеждане на обществени консултации
- Отразяване на забележките от проведените обществени консултации и съгласувателни процедури и са изготвени таблици с отразените и неотразените забележки и аргументите за това.

През отчетния период, в рамките на по-малко от 8 месеца по проект МПОО са разработени, обсъдени, одобрени и изпратени в МОН 155 проекта на ДОС и НИП от новия СППОО по следните професии (към предварително определените 150 приоритетни професии впоследствие са добавени още 5, след съгласуване с МОН):

- ✓ **професионално направление 0113 Образователна подготовка без предметна специализация**
 1. 011301 * Помощник-възпитател
- ✓ **професионално направление 0211 Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти**
 2. 21101 Графичен дизайн
 3. 21102 Компютърна графика
 4. 21105 Фотография
 5. 21107 Полиграфия
- ✓ **професионално направление 0212 Моден, интериорен и промишлен дизайн**
 6. 21201 Моден дизайн
 7. 21202 Интериорен и екстериорен дизайн

8. 21203 Промислен дизайн
- ✓ **професионално направление 0322 Библиотечно дело, информационни науки и архивистика**
9. 32201 Библиотекознание
- ✓ **професионално направление 0411 Счетоводство и данъчно облагане**
10. 41101 Оперативно счетоводство
11. 41102 Митническо обслужване
- ✓ **професионално направление 0412 Финанси, банково дело и застраховане**
12. 41201 Банково, застрахователно и осигурително дело
- ✓ **професионално направление 0413 Управление и администрация**
13. 41301 Мениджмънт и икономика
14. 41302 Малък и среден бизнес
- ✓ **професионално направление 0415 Секретарски и административни офис дейности**
15. 41501 Административни и офис дейности
16. 41502 Съдебна администрация
- ✓ **професионално направление 0416 Търговия на едро и дребно**
17. 41601 Търговия и продажби
18. 41602 Електронна търговия, маркетинг и реклама
19. 41603 Икономическа информатика
- ✓ **професионално направление 0417 Работни умения**
20. 41701 Управление на индустриални отношения
- ✓ **професионално направление 0532 Науки за Земята**
21. 53201 Геология и геофизика
22. 53202 Хидрология, хидрогеология и метеорология
23. 53203 Геодезия
- ✓ **професионално направление 0612 Проектиране и администриране на бази данни и информационни мрежи**
24. 61201 Информационна инфраструктура
25. 61202 Информационни системи
26. 61203 Интегриране на дигитални технологии
27. 61204 Потребителски интерфейс и ползваемост на софтуер
28. 61205 Дизайн на дигитални и печатни медии
- ✓ **професионално направление 0613 Анализ и разработване на софтуер и софтуерни приложения**
29. 61301 Интелигентни системи
30. 61302 Анализ на данни
31. 61303 Разработка на софтуер
32. 61304 Осигуряване на качество на софтуер
- ✓ **професионално направление 0711 Химични технологии**
33. 71101 Неорганични и електрохимични процеси
34. 71102 Органични химични технологии
35. 71103 Силикатни технологии
36. 71104 Технологии в биопроизводствата
37. 71105 Лабораторен контрол в химични, хранителни и биотехнологични производства
38. 71106 Технологии на фармацевтични и парфюмерийно-козметични продукти
39. 71107 Технологии на целулоза и хартия
40. 71108 Екохимични, биологични продукти и битова химия
- ✓ **професионално направление 0712 Технологии за опазване на околната среда**
41. 71201 Екология и опазване на околната среда
42. 71202 Зелени технологии, кръгова икономика и устойчиво развитие
- ✓ **професионално направление 0713 Електротехника и енергетика**
43. 71301 Електроенергетика
44. 71302 Електрически инсталации
45. 71303 Електроснабдяване и електрообзавеждане
46. 71304 Възобновяеми енергийни източници
47. 71305 * Корабни електрически системи
48. 71306 * Асансьорна техника и съоръжения
49. 71307 * Топлоенергетика
50. 71308 Ядрена енергетика
51. 71309 Управление на радиоактивни отпадъци
52. 71310 * Отопление, вентилация, климатизация и газова техника

- ✓ **професионално направление 0714 Електроника и автоматика**
- 53. 71401 Автоматизация и управляваща техника
- 54. 71402 Роботика
- 55. 71403 Безпилотни летателни апарати
- 56. 71404 Компютърни системи и технологии
- 57. 71405 Комуникационни и компютърни мрежи
- 58. 71406 Микропроцесорни системи
- 59. 71407 Електронна техника и технологии
- 60. 71408 Кино-, аудио- и видеосистеми
- ✓ **професионално направление 0715 Машиностроене, механотехника, металообработване и металургия**
- 61. 71501 Автоматизирани системи и технологии в машиностроенето
- 62. 71502 Индустриална мехатроника
- 63. 71503 Машини, съоръжения и системи в индустрията
- 64. 71504 Зелени технологии в черната металургия
- 65. 71505 Металургия на цветните и благородните метали
- 66. 71506 Технологии на метални продукти и изделия
- 67. 71507 Технологии и системи за заваряване
- 68. 71509 Оптични и лазерни системи
- 69. 71510 Медицинска техника
- 70. 71511 Индустриален дизайн и технологии
- 71. 71512 Информационно-измервателна и офис техника
- ✓ **професионално направление 0716 Транспортни средства**
- 72. 71601 Автомобилна техника и мехатроника
- 73. 71602 Хибридни и електрически пътни превозни средства
- 74. 71603 Електрообзавеждане на тролейбуси и електрически автобуси
- 75. 71604 Пътностроителна техника
- 76. 71605 * Подемно-транспортна техника, монтирана на пътни транспортни средства
- 77. 71606 * Подемно-транспортна техника с електрораздвижване
- 78. 71607 * Пристанищна механизация
- 79. 71609 * Железопътна техника – локомотиви и вагони
- 80. 71610 * Железопътна механизация
- 81. 71611 * Електрообзавеждане на релсов транспорт
- 82. 71612 * Железопътна техника – енергоснабдяване
- 83. 71613 * Железопътна техника – сигнализация и телекомуникация
- 84. 71614 * Електрически релсови превозни средства за градски транспорт
- 85. 71615 * Корабни машини и механизми
- 86. 71616 Корабостроене и кораборемонт
- ✓ **професионално направление 0721 Хранителни технологии**
- 87. 72101 Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия
- 88. 72102 Производство на мляко и млечни продукти
- 89. 72103 Производство на месо и месни продукти, риба и рибни продукти
- 90. 72104 Производство на захар и захарни изделия
- 91. 72105 Преработка на плодове и зеленчуци
- 92. 72106 Производство на безалкохолни и алкохолни напитки
- 93. 72107 Производство на растителни масла и маслопродукти
- 94. 72108 Контрол на качеството и безопасност на храните
- ✓ **професионално направление 0722 Производствени технологии – дървесина, хартия, пластмаси и стъкло**
- 95. 72201 Дигитално проектиране на мебели и интериор
- 96. 72202 Мебелно производство и реставрация
- 97. 72203 Проектиране и производство на тапицирани мебели
- 98. 72204 Производство на строителни изделия от дървесина, врати и прозорци
- 99. 72205 Производство на биокompatibilни материали
- ✓ **професионално направление 0723 Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи**
- 100. 72301 Устойчива мода
- 101. 72302 Текстилни технологии
- 102. 72303 Обувно производство
- 103. 72304 Дигитален дизайн на текстил
- 104. 72305 Производство на модни аксесоари

- ✓ **професионално направление 0724 Минно дело и добив на полезни изкопаеми**
- 105. 72401 Разработване на полезни изкопаеми
- 106. 72402 Обогавяване и рециклиране на минерални суровини
- 107. 72403 Маркшайдерство
- 108. 72404 Сондиране
- ✓ **професионално направление 0731 Архитектура и урбанизъм**
- 109. 73101 Реставрация на недвижимо културно наследство
- ✓ **професионално направление 0732 Строителство**
- 110. 73201 Строителство и архитектура
- 111. 73202 Водно строителство
- 112. 73203 Транспортно строителство
- 113. 73204 Парково строителство
- 114. 73205 Експлоатация и сделки с недвижими имоти
- ✓ **професионално направление 0811 Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство**
- 115. 81101 Фермерство
- 116. 81105 Агроекология и растителна защита
- 117. 81106 Флористика и озеленяване
- 118. 81107 Агрономство и агробизнес
- 119. 81108 Пчеларство
- 120. 81109 Лозаро-винарство
- ✓ **професионално направление 0812 Механизация и цифровизация в аграрния сектор**
- 121. 81201 Механизация и цифровизация в аграрния сектор
- ✓ **професионално направление 0821 Горско стопанство**
- 122. 82101 Стопанисване на горите
- 123. 82102 Механизация на горското стопанство
- ✓ **професионално направление 0841 Ветеринарна медицина**
- 124. 84101 * Ветеринарен техник
- 125. 84102 Ветеринарен лаборант
- ✓ **професионално направление 0911 Дентална медицина и зъботехника**
- 126. 91101 Асистиране в денталната медицина
- ✓ **професионално направление 0914 Медицинска диагностика и лечебни технологии**
- 127. 91401 * Техник по очна оптика
- 128. 91402 Оптометрична техника и рефракционирание
- ✓ **професионално направление 0915 Терапия и рехабилитация**
- 129. 91501 Балнеологични и възстановителни процедури
- ✓ **професионално направление 0923 Социална работа и консултиране**
- 130. 92302 Социални дейности
- 131. 92303 * Преводач от и на български жестов език
- 132. 92304 Трудово посредничество
- ✓ **професионално направление 1012 Фризьорски и козметични услуги**
- 133. 101201 Фризьорство
- 134. 101202 Козметични услуги
- 135. 101203 Маникюр, педикюр и ноктопластика
- ✓ **професионално направление 1013 Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг**
- 136. 101301 Готварство
- 137. 101302 Ресторантьорство и кетъринг
- 138. 101303 Хотелиерство
- 139. 101304 Сладкарство и пекарство
- ✓ **професионално направление 1014 Спорт**
- 140. 101401 Помощник-треньор по вид спорт
- ✓ **професионално направление 1015 Пътувания, туризъм и свободно време**
- 141. 101501 * Екскурзовод
- 142. 101502 Организиране на туристически пътувания
- 143. 101503 Организиране на събития
- 144. 101504 Туристическа анимация
- 145. 101505 * Планински водач
- ✓ **професионално направление 1032 Национална и лична сигурност и защита на имуществото**
- 146. 103201 Гражданска, корпоративна сигурност и опазване на обществения ред
- 147. 103202 Киберсигурност

- 148. 103203 Спасителни дейности за защита на населението
- ✓ **професионално направление 1041 Транспортни услуги**
- 149. 104101 Организация на автомобилния транспорт
- 150. 104103 * Движение и превозна дейност в железопътния транспорт
- 151. 104104 * Корабоводене – морско
- 152. 104105 * Корабоводене – вътрешен воден транспорт
- 153. 104106 Организация и експлоатация на пристанища и флота
- 154. 104107 Логистични услуги
- 155. 104108 Следиторски услуги

През 2025 г. са разработени на доброволен принцип (по реда на т. 15 от Вътрешните правила за условията и реда за разработване и актуализиране на Държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии) от сформирани от НАПОО работни екипи и подадени в МОН още 16 проекта на ДОС:

- ✓ **професионално направление 0113 Образователна подготовка без предметна специализация**
- 1. 011302 Образователна медиация
- ✓ **професионално направление 1012 Фризьорски и козметични услуги**
- 2. 101205 Арома услуги
- 3. 101206 Боуен техника
- 4. 101204 Фитнес и здраве
- ✓ **професионално направление 1031 Военно дело и отбрана**
- 5. 103101 Сержант (Старшина за ВМС) – командир
- 6. 103102 Сержант (Старшина за ВМС) – логистик
- 7. 103103 Сержант (Старшина за ВМС) – администратор
- 8. 103104 Сержант (Старшина за ВМС) – киберсигурност и кибероперации
- 9. 103105 Военнослужещ – санитарен инструктор
- 10. 103106 Сержант (Старшина за ВМС) – медицинско осигуряване на въоръжените сили
- ✓ **професионално направление 1014 Спорт**
- 11. 101402 Спортен масаж
- ✓ **професионално направление 1041 Транспортни услуги**
- 12. 104102 * Ръководител движение
- ✓ **професионално направление 0716 Транспортни средства**
- 13. 071608 Автобояджийство
- 14. 71617 * Експлоатация и техническо обслужване на въздухоплавателни средства
- ✓ **професионално направление 0913 Здравни грижи**
- 15. 091301 * Здравен асистент
- 16. 091302 Парамедик

В края на 2025 г. са сформирани работни екипи и изготвени проекти на ДОС по още три професии от **професионално направление 0811 Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство**, както следва: 081102 Зоотехника, 081103 Рибовъдство и аквакултури, 081104 Кинология.

По инициатива от страна на министъра на културата са разработени проекти на ДОС по **11** професии от област на образование 021 Изкуства (на доброволен принцип от работни екипи от преподаватели в професионални училища към Министерството на културата):

- ✓ **професионално направление 0213 Изящни изкуства**
- 1. 21301 Изящни изкуства (живопис, графика, стенопис, скулптура, дигитални изкуства, илюстрация и оформление на книги)
- ✓ **професионално направление 0214 Приложни изкуства**
- 2. 21401 Приложни изкуства (художествена дърворезба, художествена керамика, художествена тъкан, художествено обработване на метали, художествено обработване на стъкло и порцелан, иконопис, бижутерия, детски играчки и сувенири)
- 3. 21402 Лютнерство
- 4. 21403 Каменоделство
- ✓ **професионално направление 0215 Музикални и сценични изкуства**
- 5. 21501 Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон,

- ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)
6. 21502 Танцово изкуство (класически танц, български народни танци, модерен танц)
 7. 21503 Актьорство (драматичен театър, куклен театър, пантомима/невербален театър)
 8. 21504 Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кино- телевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)
 - ✓ **0212 Моден, интериорен и промишлен дизайн**
 9. 21204 Силикатен дизайн
 - ✓ **професионално направление 0211 Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти**
 10. 021103 Рекламна графика
 11. 021106 Анимация

В създадената секция по проект „Модернизирание на професионалното образование и обучение“ на официалната електронна страница на НАПОО се публикува актуална информация, както и всички официално утвърдени нови документи, като се цели гражданите и ЦПО да бъдат своевременно информирани за развитието на отделните дейности в рамките на реформените процеси.

При започналото поетапно разработване на новата учебна документация (учебни планове и учебни програми) от ЦПО в съответствие с новите образователни стандарти се разчита и на оптимизираните технически опции в надградената Информационна система (ИС) на НАПОО, с цел улеснение на ЦПО, които извършват обучение по професия с нов ДОС.

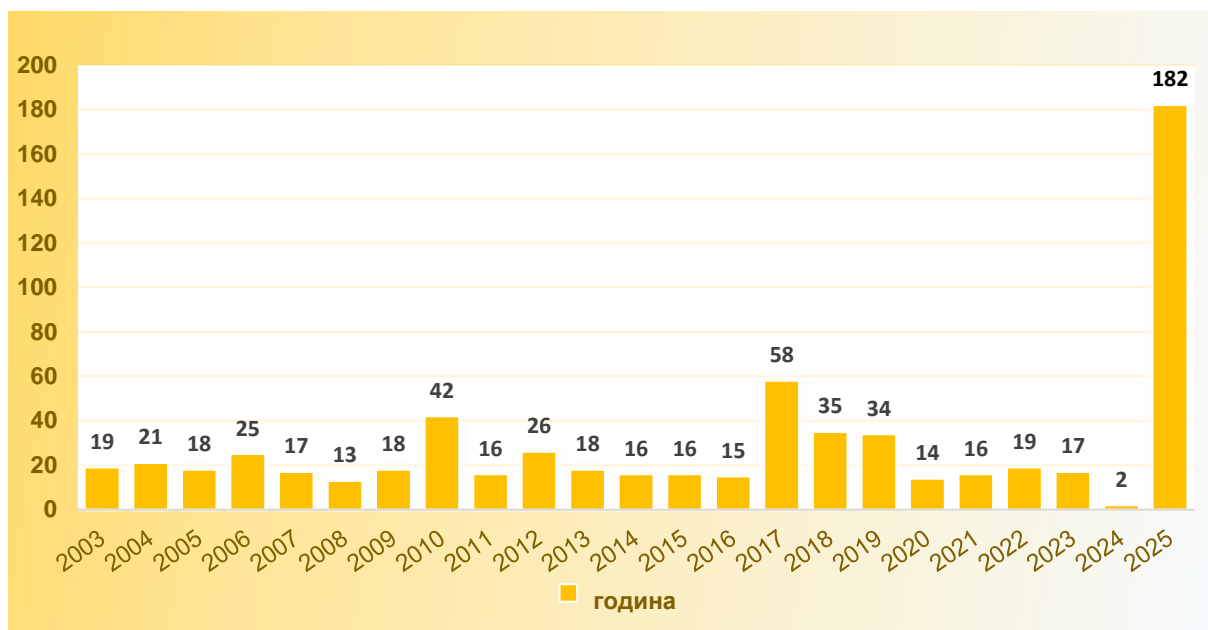
Количествените показатели във връзка с разработване на ДОС/НИП за придобиване на квалификация по професии през 2025 г. са следните:

- Брой проекти на ДОС и НИП, разработени по проект МПОО през годината – 155
- Брой проекти на ДОС, разработени от екипи на доброволни начала – 27
- Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 182
- Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 182
- Брой ДОС и НИП, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 155
- Брой ДОС, разработени на доброволни начала представени в МОН за съгласуване и утвърждаване - 27
- Брой ДОС, обнародвани с наредби в ДВ – 113 (111 бр. по МПОО и 2 бр. извън МПОО)
- Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС - 47

Обобщена информация за процеса на разработване на ДОИ/ДОС за периода 2002-2025 г. е представена на Фиг. 6.

Фиг. 6.

Брой проекти на ДОИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии, внесени за утвърждаване в МОН за периода 2002–2025 г.

При започване на актуализирането на документацията за разработване на държавните образователни стандарти по СППОО-2024 беше взето решение за отпадане на документа *Рамкови изисквания за разработване на ДОС* за новия формат на стандартите, поради дублирането на голяма част от информацията в тях с вече разписаното във Вътрешните правила за разработване на ДОС.

Всички обнародвани с наредби ДОС за придобиване на квалификация по професии и НИП, утвърдени от министъра на образованието и науката се публикуват в интернет страницата на НАПОО и в Информационната система на НАПОО. В ИС на НАПОО елементите на ДОС (ЕРУ, изисквания към обучаващите и към МТБ, описание на професията) се публикуват в отделни полета, така че да се ползват удобно за създаване от ЦПО на учебните планове и учебни програми по новите професии, а също чрез ИС се подават данни за поддържане на Дигиталния интерактивен списък на професиите.

ОБОБЩЕНИЕ:

През календарната 2025 г. ръководството, общата и специализираната администрация на НАПОО инвестираха значителни усилия в практическата реализация на промените, произтичащи от *Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (обн. ДВ, бр. 27 от 29 март 2024 г.)* и от новия Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО-2024).

1. Със заповеди на Председателя на НАПОО са утвърдени *Методически указания за разработването на ДОС за придобиване на квалификация по професии* и *Методически указания за разработването на НИП за провеждане на държавните изпити за придобиване на квалификация по професии* от СППОО-2024. Двата документа подпомогнаха работните екипи за по-доброто ориентиране относно новите елементи в рамките на ДОС и НИП, както и за разбирането на пряката връзка между методологията на разписване и отразяването на реалните потребности от професионални знания, умения и компетентности, търсени и приложими на пазара на труда.

2. В изпълнение на проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“ са обявени общо 8 процедури за избор на изпълнители по ЗОП, като са сключени 28 броя договори с външни изпълнители по отделните обособени позиции. На всеки един от избраните работни екипи е осигурено обучение, методически материали за разработването на ДОС и НИП,

проведени са многократно междинни срещи за обсъждане и даване на насоки по разработената документация.

3. Проведени са 47 заседания на Експертните комисии към НАПОО, съвместно със Секторните съвети на уменията, като някои стандарти са разглеждани на повече от едно заседание на ЕК поради необходимост от „изчистването“ на съществени бележки и коментари по съдържанието им. Това доведе до удължаване на общия период на работа при някои процедури по ЗОП, в интерес на подsigуряването на качествено изпълнение, но въпреки това документацията беше финализирана в разумни срокове и при спазване на допустимите времеви рамки.

4. За период от 8 месеца бяха разработени, обсъдени, одобрени и изпратени в МОН 182 проекта на ДОО по професиите от новия СППОО.

4. Навременното утвърждаване на Наредбите за придобиване на професионална квалификация по идентифицираните професии от СППОО-2024 следва да осигури:

- успешно стартиране на обучението по професиите от СППОО-2024 в училищното професионално образование и в системата за професионално обучение на възрастни лица в ЦПО и колежите;
- издаване на лицензии на ЦПО по професиите без съответствие между СППОО-2003 и СППОО-2024;
- разработването на учебни планове и учебни програми от ЦПО по професиите от новия СППОО
- провеждане на обучения за заети и безработни лица с публични средства.

5. Експертите на НАПОО успешно взаимодействаха и с работните екипи, дейността на които не е финансирана по проект МПОО, като им осигуриха обучение, подпомагащи допълнителни материали и множество извънредни консултации в интерес на качествено разработване на базовата за ПОО документация.

6. НАПОО поддържа актуална информация на официалната си интернет страница, свързана с реформите в ПОО, публикуваните в Държавен вестник ДОО по професии от СППОО-2024, задълженията на обучаващите институции, което гарантира информираност на гражданите и лицензираните центрове.

7. Надградената ИС на НАПОО, чрез въведените технически оптимизации, улеснява в значителна степен ЦПО, които следва да обезпечат обученията по професиите от СППОО-2024 с адекватна учебна документация и преподавателски състав, като осигурява ефективна подкрепа при реализирането на реформите в системата на ПОО.

8. За повишаване на професионалната си експертиза и методическата си подготовка служителите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ следят регулярно за актуални публикувани европейски документи, инструменти и добри практики от общопризнати източници, както и дават разяснения и насочват към тях работните екипи, разписващи новата учебна документация в системата на ПОО.

3.3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦПО И ЦИПО С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ УСЛУГИ

Качеството на ПОО е пресечна точка на потребностите и интересите на отделната личност, на образователните и на обучаващите институции, на работодателите, на синдикатите и на обществото като цяло. Пакетът от дейности включва следните инициативи:

- осъществяване на последващ контрол на дейността на ЦПО и ЦИПО чрез проверки на място и през ИС на НАПОО;
- оказване на съдействие с цел укрепване и развитие на институционалния капацитет на ЦПО и ЦИПО;
- разработване на стандарт за осигуряване качеството на обучението в ЦПО като елемент на националната система за осигуряване на качеството в институциите за ПОО;
- засилване на системите за вътрешен контрол, за самооценяване и др.
- осъществяване на проверка на издаваните свидетелства за професионална квалификация преди вписване в публичния регистър на НАПОО и предоставяне обратна връзка на ЦПО за констатирани пропуски и грешки.

В изпълнение на чл. 49в от ЗПОО и Плана за контролната дейност на НАПОО за 2025 г. е осъществен последващ контрол на дейността на лицензирани ЦПО и ЦИПО от цялата страна. Проверяват се лицензирани институции по предварително утвърдени критерии, ЦПО и ЦИПО, за работата на които има подадени сигнали и жалби, както и ЦПО и ЦИПО, за които се установяват пропуски в работата на базата на наличните документи в ИС на НАПОО.

1. Във връзка с подаване на Годишната информация по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО за 2024 г. през ИС в периода януари-декември 2025 г. са проверени 849 ЦПО и 36 ЦИПО (всички лицензирани институции с активни лицензи към 31.12.2024 г.). Изготвени са 2 бр. анализа: „Анализ за дейността на ЦПО и ЦИПО за 2024 г.“ и „Анализ на данните от доклади на ЦПО и ЦИПО за самооценка на качество за 2024 г.“

Проверката във връзка с изпълнение на изискването на чл. 22, ал. 8 от ЗПОО установи:

- 41 ЦПО, които не са подали годишна информация за дейността и годишен доклад за самооценка на качеството;
- 15 ЦПО не са подали годишен доклад за самооценка на качеството;
- 4 ЦПО подали годишна информация с частично въведена информация в ИС на НАПОО за проведените обучения;
- 51 ЦПО, подали годишна информация за дейността с нулеви стойности, като 32 от тях имат стартирали курсове за професионално обучение;
- 13 ЦПО, преустановили извършването на разрешената дейност за повече от 12 месеца;
- 6 ЦПО, неподали годишна информация и годишен доклад за самооценка на качеството в срока на временното отнемане на лицензията, 3 месеца.

Тези ЦПО задължително се планират за проверка на място или през ИС на НАПОО.

2. Проверка на прикачените в Информационната система свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация.

При проверка на документите в ИС на НАПОО в изпълнение на чл. 42, т. 11 от ЗПОО, по данни от ИС до 31.12.2024 г. са прегледани 18459 Свидетелства за професионална квалификация квалификация (СПК), от които 5945 документа са върнати след първа проверка и са проверени втори път след коригиране на отстранени грешки. За вписване в публичния регистър по чл. 42, т. 11 от ЗПОО са утвърдени 12514 свидетелства, 452 са отказани като несъответстващи на ЗПОО и на ДОС за придобиване на квалификация по професия. За всеки проверен документ е изпратено експертно становище до ЦПО. Проверката на издадените документи през модула в ИС за включването им в Регистъра на документите е изключително детайлна и, въпреки че част от нея е автоматизирана, отнема много време, водейки до съществено увеличаване на натоварването на служителите.

Предприетите от НАПОО мерки за недопускане на по-нататъшни грешки при попълването на документите за придобита квалификация са:

- детайлно обсъждане на реда за поръчване, попълване, издаване и съхраняване на задължителната документация в ЦПО по време на проведените консултации с ЦПО и на реализираните информационни дни;
- подготвяне на подробни отговори на постъпващите по ел. поща и по телефона запитвания, както и предоставяне на консултации на място по време на последващия контрол.

3. Последващ контрол на ЦПО в съответствие с плана за контролната дейност, както и проверки на центрове, които са получили предписания за отстраняване на констатираните несъответствия, но не са ги отразили или не са представили доклад за предприетите мерки.

В периода януари – декември 2025 г. са проверени общо 87 ЦПО, като 24 от тях са в София и 63 – в страната. Направени са 23 проверки през ИС на НАПОО и 64 на място в офисите на ЦПО.

Всички 36 ЦИПО с активна лицензия са проверени през ИС на НАПОО.

От проверените ЦПО, за 7 не са установени нередовности и не са дадени препоръки за бъдещата дейност. Останалите центрове имат пропуски при осъществяване на своята дейност.

Намалява броят на ЦПО, които не подават в срок доклада за изпълнение на препоръките от проверката. В резултат от направените проверки през периода януари – декември 2025 г. са прекратени правата по лицензията чрез временно отнемане за срок от три месеца на 4 (четири)

ЦПО, на 4 (четири) ЦПО са прекратени правата чрез окончателно отнемане, а 1 (един) ЦПО е подал писмено искане за прекратяване на правата по издадената му лицензия.

И през 2025 г. превантивната работа на служителите на Агенцията по отношение на често допусканията от ЦПО грешки, включваща многобройни публикации и консултиране, дава необходимия ефект.

Най-честите грешки, допускани в дейността на ЦПО и ЦИПО, са свързани с документацията за приемане на кандидатите за обучение/информирание и професионално ориентиране, организацията и провеждането на професионалното обучение/информирание и професионално ориентиране, при попълване на издаваните документи за професионална квалификация, както и грешки при работа в ИС на НАПОО.

Други често срещани през 2025 г. констатации, които са аналогични на направените и в предходни години са:

- непълно изписване на наименованието на центъра (със съкращения или абrevиатура) в документите за професионална квалификация, както и изписване на наименование, различно от вписаното в издадената лицензия;
- не са поставени тирета на празните редове в издаваните документи;
- неправилно вписани нива на НКР/ ЕКР;
- положените печати върху издаваните документи не съответстват по форма и съдържание на изискванията на ЗПОО;
- използване на учебни планове и програми, които не са в съответствие с актуалния Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия;
- учебните предмети не са диференцирани съобразно вида професионална подготовка;
- неправилно водени лични картони на курсистите или липса на такива;
- неправилно оценяване в изготвените протоколи от проведените изпити;
- неправилно вписан срок на обучение в месеци;
- липса на преподаватели за някои от видовете професионална подготовка;
- неприложени документи за преподаватели по чл. 49б, ал. 2, т. 9 от ЗПОО (автобиография, диплома за висше образование, документ за професионална квалификация, декларация за съгласие);
- неуточнен вида на изучавания чужд език на професията;
- съотношението между брой часове по теория и практика при професионално обучение по част от професията не е спазено;
- учебните часове за разширена професионална подготовка не се разграничават от учебните часове за задължителна професионална подготовка;
- грешки в регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; използвани образци на книги, които не са предназначени за центровете за професионално обучение, регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и страниците не са номерирани;
- медицинският документ по чл. 14, ал. 3 на ЗПОО е издаден с дата след датата на започване на обучението;
- липса на документи за минимално входящо образователно равнище във връзка с чл. 14, ал. 4 от ЗПОО;
- разминаване в номера на изпитния протокол с номера, вписан в Свидетелството за професионална квалификация;
- некоректно изготвени протоколи във връзка с проведен изпит/държавен изпит;
- неспазване на 10-дневния срок, в рамките на който следва да се въведе информация в ИС на НАПОО съгласно чл. 50, ал. 4 от ЗПОО;
- Правилникът за устройството и дейността на ЦПО не е приведен в съответствие с изискванията на нормативната наредба;

Препоръките, които най-често се дават на ЦПО при провеждане на последващ контрол са:

- да бъдат актуализирани учебните планове и учебните програми за обучение в съответствие с рамковите програми, утвърдени от министъра на образованието и науката и Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, актуализираните учебни планове и програми да се прикачат в профила на центъра в Информационната система на НАПОО;

- да се води задължителна учебна документация, в изпълнение на чл. 5, ал. 1 на Наредба 2 от 22.06.2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години;
- при издаване на документи, удостоверяващи завършено професионално обучение, реквизитите да се попълват в съответствие с изискванията на Наредба № 8 за информацията и документите;
- държавният изпит за придобиване на степен на професионална квалификация част по теория и част по практика да се провежда по Националните изпитни програми за съответната професия (при наличие на НИП);
- изпитите за придобиване на професионална квалификация част по теория и част по практика да се провеждат в съответствие с Наредба № 1 от 19 февруари 2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация;
- да се актуализира Правилника за устройството и дейността на ЦПО в съответствие с промените в нормативната уредба; актуализираният и утвърден правилник да бъде прикачен в ИС на НАПОО;
- да се спазват изискванията, на които трябва да отговарят обучаващите, съгласно Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии и в съответствие с чл. 14, ал. 3 от ЗПОО.

Около 80% от проверените през 2025 г. ЦПО са отразили направените при проверката препоръки и са представили в НАПОО писмен доклад с приложени доказателства за предприетите действия за отстраняване на допуснатите нередовности, както и за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения.

4. Тематични проверки на ЦПО се извършват:

- а) по жалби и сигнали – извършени са проверки на 3 ЦПО;
- б) проверки на документацията на проведени в ЦПО процедури по валидиране – през 2025 г. процедури по валидиране са преминали 1017 лица в 11 броя Центрове за професионално обучение.

В резултат на извършените проверки в периода януари – декември 2025 г. са направени следните изводи.

1. Центровете се справят успешно с внедрената през 2023 г. информационна система.
2. Проверката на издаваните от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация преди публикуването им в публичния регистър е предпоставка обучените лица да получават документи, отговарящи на всички изисквания на нормативната база.
3. Проверките на издаваните свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация през ИС на НАПОО и направените препоръки доведоха до интензивен процес на актуализиране на учебните планове и учебните програми на ЦПО, както и на Правилниците за устройството и дейността на ЦПО.
4. При последващ контрол на центровете за професионално обучение, които издават свидетелства за професионална квалификация (СПК) и са по-често обект на проверка от служителите в НАПОО, се установява, че правят значително по-малко грешки в сравнение с центрове, които не издават СПК.
5. Усилията на НАПОО при проверка на годишните доклади за дейността на ЦПО през ИС следва да са насочени към по-детайлна проверка на издаваните документи от центрове, които са провеждали и удостоверявали само професионално обучение по част от професията.
6. Периодичните съобщения на сайта на НАПОО и специализираните методически материали са ефективен начин за повишаване качеството на професионалното обучение в ЦПО.

През 2025 г., във връзка с неизпълнението на изискванията на чл. 22, ал. 8 от ЗПОО, както и във връзка с неизпълнението на условията на издадената лицензия, са прекратени правата по издадената лицензия чрез временно отнемане (за срок от 3 месеца) и окончателно отнемане на общо 95 броя ЦПО и 1 брой ЦИПО.

Последващият контрол на НАПОО през 2026 г. ще продължи чрез:

1. проверки през ИС на НАПОО на всички издавани от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация;

2. проверки на ЦПО, които провеждат обучение само по част от професия;
3. осъществяване на проверки на заявени от ЦПО процедури по валидиране;
4. проверки, свързани с работата на ЦИПО с цел установяване качеството на предоставяните услуги;
5. проверки по постъпили жалби и сигнали на институции, граждани и други заинтересовани страни;
6. мониторинг на актуалността на информацията в ИС на НАПОО в профилите на ЦПО по отношение на: материално-техническа база, преподаватели с необходимата квалификация, актуализирани учебни планове и учебни програми с отразените изменения съгласно ДОС за придобиване на квалификация по професии, с рамковите програми и др.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Осъществяваният последващ контрол на дейността на лицензираните центрове до висока степен е гаранция за качеството на извършването и удостоверяването на професионално обучение в ЦПО.
2. Капацитетът на НАПОО позволява осъществяване на последващ контрол на място на около 15% от лицензираните ЦПО и ЦИПО.
3. Информационната система на НАПОО, в която се въвеждат данни за проведените от ЦПО обучения и обучените лица подпомага съществено ЦПО за осъществяване дейността в съответствие с нормативните изисквания и недопускане на технически грешки (заради автоматичните контроли)
4. Информационната система на НАПОО е надежден инструмент за осъществяване на мониторинг и за събиране на статистически данни за проведените в страната професионални обучения на лица над 16 г.

3.4. МЕТОДИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЦПО И ЦИПО

Важна предпоставка за укрепване на институционалния капацитет на ЦПО и ЦИПО е оказваната от НАПОО методическа и експертна помощ на служителите в лицензираните центрове. Методическата работа на Агенцията обхваща широк спектър от теми – актуални промени на действащата нормативна уредба в ПОО, изисквания при издаване на документи за професионална квалификация, осигуряване на качеството на предлаганото професионално обучение, организиране и провеждане на процедури за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, модернизиране на професионалното обучение и др.

Методическата подкрепа по отношение спазването на действащата нормативна уредба, включително и за издаване на документи за професионална квалификация, е важна предпоставка за повишаване на качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО, както и на предоставяните услуги от ЦИПО. Въз основа на констатациите от последващия контрол на ЦПО и ЦИПО на място и през ИС през годината са давани конкретни препоръки за подобрене. Препоръките в констативните протоколи от последващия контрол и докладите от ЦПО и ЦИПО, съдържащи информация за изпълнението им, са доказателство за ползите от оказването на методическа подкрепа.

Ценна за центровете е методическата помощ, която длъжностните лица от НАПОО оказват при реализиране на дейността им, свързана с поддържане на актуална информация в ИС на НАПОО при изготвяне и подаване на годишната информация и годишния доклад за самооценка на качеството по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО. Въведените вътрешни контроли в ИС на НАПОО, както и възможността за генериране на документи (заповеди, протоколи и др.) на база наличната в ИС на НАПОО информация до голяма степен допринасят за недопускане на грешки при подготвяне на документация – както за отчитане на ЦПО и ЦИПО, така и свързани с организацията на обученията.

Особено внимание беше обърнато и съответно бяха изготвени публикации в сайта на НАПОО и указания изпратени през ИС на НАПОО, във връзка с нормативните промени в системата на професионалното образование и обучение - промени в ЗПОО от 2024 г., нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО-2024); нови Рамкови програми

за придобиване на професионална квалификация; нови държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии; нови национални изпитни програми и др.

НАПОО проведе обучение на всички лицензирани центрове за професионално обучение, свързано с осъществяване на процедурата по служебно преиздаване на лицензиите в изпълнение на § 63 от Закона за Изменение и Допълнение (ЗИД) на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), обн. ДВ, бр. 27 от 29 март 2024 г. Допълнително бяха представени и новите функционалности на Информационната система на НАПОО (ИС), разработени в съответствие с нормативните промени, влизащи в сила от началото на календарната 2026 г. и подпомагащи дейностите на ползвателите ѝ.

НАПОО поддържа многоканална комуникация за улеснение на центрoвете и за получаване на методическа подкрепа: директна консултация на място в приемното време на експертите; по телефон или чрез електронна кореспонденция; провеждане на информационни дни или събития за разясняване на новостите. Широко се използват и дигитални канали - публикуват се методически материали на официалната интернет страница на НАПОО, съобщения през социалните мрежи и специализираната Информационна система (ИС).

За улесняване на кандидатите за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят изменение на настоящата си лицензия са разработени и постоянно се актуализират информационни менюта с критерии, изисквания и насоки за кандидатстване.

Неизменна е ролята на НАПОО при указване на методическа помощ при въвеждане и поддържане на актуални данни в ИС на НАПОО, свързани с дейността на центрoвете - провежданите професионални обучения и услугите по информиране и професионално ориентиране; генериране на задължителна учебна документация; заявяване и отчитане на документи с фабрична номерация; въвеждане на документи за придобита професионална квалификация; изготвяне и подаване на годишната информация и годишния доклад за самооценка на качеството по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО и т.н.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО подпомага дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО в страната чрез различни форми и канали – директна консултация на място; по телефон или чрез електронна кореспонденция; провеждане на информационни дни, обучения или събития; публикации и методически материали на официалната интернет страница на Агенцията и специализираната Информационна система (ИС), съобщения през социалните мрежи.

2. На официалната интернет страница на НАПОО и в Информационната система своевременно се публикуват актуални нормативни документи: нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО-2024), нови Рамкови програми; нови държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии и др.

3. НАПОО проведе мащабно обучение на всички лицензирани ЦПО във връзка с процедурата по служебно преиздаване на лицензиите и въвежданите нови функционалности в Информационната система (ИС), свързани с нормативните промени, влизащи в сила от началото на календарната 2026 г.

РАЗДЕЛ 4. Проучване на европейския опит и добри практики в областта на професионалното образование и обучение и адаптиране с цел внедряването им на национално и на институционално ниво

За постигане на Оперативна цел 4 от Плана на НАПОО за 2025 г. са включени поредица от дейности, свързани с:

- конференции, организирани от европейски институции и организации;
- изпълнение на Плана на Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО – проект „ReferNet“ България;
- инициативи по прилагане на ЕКР, НКР и Секторни квалификационни рамки;
- участие в международни проекти и в проекти, финансирани по оперативните програми;
- участието на НАПОО в европейски мрежи, работни срещи и семинари.

4.1. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И СЪПОСТАВИМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И УЛЕСНЯВАНЕ МОБИЛНОСТТА НА ОБУЧАВАНИ И ЗАЕТИ ЛИЦА

Чрез изпълнение на основните си функции - разработване и актуализиране на СППОО и на ДОС за придобиване на квалификация по професии - НАПОО принципно създава предпоставки за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации. Тези

документи способстват за признаването на квалификациите и за улесняване на трудовата мобилност на български граждани в рамките на Европейския съюз. В допълнение, през изминалата 2025 г. Агенцията отговаря неколккратно на запитвания, свързани с реализирането на обученията на чуждестранни граждани на територията на страната, като за нуждите на изясняването на редица практически въпроси, ненамерили изрично разписване в основното законодателство в областта на ПОО, НАПОО инициира служебна кореспонденция и с Министерството на образованието и науката. Интензивните процеси, засягащи трудовата мобилност на работната сила от и извън ЕС, тепърва ще налагат необходимостта от засилен експертен диалог между ангажираните институции, с включването и на всички заинтересовани страни.

С участието си в различни инициативи НАПОО продължава да съдейства за популяризиране на ползите от внедряването на европейските инструменти в ПОО и тяхното прилагане в национален контекст.

През изминалата 2025 г. посочените процеси се реализират в огромната си част в контекста на разгърнатата се мащабна реформа в професионалното образование и обучение (проект МПОО).

На национално ниво промените в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) интегрират компетентности в ДОС, свързани с опазването на околната среда. В новите ДОС по професиите от СППОО-2024 навсякъде са включени още изисквания и за специфични професионални компетентности, свързани с използването на информационните технологии в контекста на спецификите на всяка конкретна професия. На европейско ниво зеленият преход и инициативи като Европейската зелена сделка (*Green Deal*) продължават и през 2025 г. да насочват политиките в ПОО към включване на устойчиви практики и екологични компетентности в образованието и обучението.

В повечето стандарти се дефинираха и съвкупности от ЕРУ, които да водят до придобиване на квалификация по част от професия, като това е в синхрон с целите на Европейската квалификационна рамка (EQF). Така се цели улесняване на трансфера на компетентности, а също и постигането на по-бърз достъп до пазара на труда.

Приетата Европейска Декларация от Хернинг поставя ученето през целия живот, привличането на повече обучаеми и ангажирането на повече компании в центъра на европейските образователни политики. Декларацията въвежда амбициозни цели до 2030 г. и по-активни действия на национално ниво, което сигнализира за внимание към измерими резултати и повишена отчетност. Освен че осигурява приемственост с предходния политически цикъл, декларацията изрично адресира нововъзникващи предизвикателства, включително интеграцията на изкуствения интелект, зелената трансформация, демографските промени, развитието на центровете за високи постижения (CoVEs) и постоянните несъответствия и недостиг на умения, които заплашват конкурентоспособността на Европа.

Европейският център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) от своя страна продължава да насърчава държавите членки да въведат системи за учене, ориентирани към резултати, и да укрепват връзките между обучение и пазара на труда.

Публикуваният през юни 2025 г. доклад на CEDEFOP *Skills Forecast – Bulgaria 2025*, представя актуална прогноза за динамиката на заетостта, професиите и уменията в България до 2035 г. – на фона на зеления и дигиталния преход в Европа. Анализът очертава тенденции в заетостта, търсенето на професии и нужните умения, като предвижда нарастваща необходимост от висококвалифицирана работна сила, способна да се адаптира към технологичните промени.

През 2025 г. експертите на НАПОО имаха възможността да участват онлайн и „на живо“ в събития, в които експерти в областта на ПОО представиха актуални изследвания, предлагаха идеи и решения с фокус върху устойчивостта, дигитализацията и адаптивността на професионалното образование и обучение към съвременните изисквания на пазара на труда. На дневен ред продължават да са уменията за „зелен“ преход, комбинирани с тези за устойчивост, в духа на принципите на кръговата икономика.

Представители на НАПОО продължават да участват в Националния екип по професионално образование и обучение (National VET team) към Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР) като част от програма „Еразъм+“ за периода 2021-2027 г. Този екип, чрез организиране на тематични събития, обучителни дейности, изготвяне на анализи и публикации, предоставя методическа подкрепа и насоки на обучителни организации, както и на бизнеса, с цел

насърчаване на по-ефективни модели за осигуряване на качество, иновации и устойчивост в ПОО в България.

През разглеждания период НАПОО продължава да оказва съдействие на Националния център за информация и документация (НАЦИД) чрез предоставяне на експертни становища по постъпили запитвания, свързани с признаване на професионални квалификации на български и чуждестранни лица.

През 2025 г. екипът на НАПОО беше ангажиран и с преглед и разработване на публикации за интернет страницата на Агенцията, на мрежата Рефернет в България, както и в социалните медии, насочени към популяризиране на продуктивни тенденции и добри практики в ПОО.

4.2. РАЗВИТИЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ ПАРТНЬОРСКИ МОДЕЛ НА НАЦИОНАЛНО И ЕВРОПЕЙСКО НИВО ЧРЕЗ УЧАСТИЕ НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ, КОНСУЛТАТИВНИ ОРГАНИ, РАБОТНИ ГРУПИ И МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ

През 2025 г. служителите на НАПОО продължават да участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи и работни групи:

- Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО чрез Национален експертен екип по ПОО и ECVET (Bulgarian National VET Team);
- Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- Европейска съвещателна група по Европейската квалификационна рамка (EQF Advisory Group);
- Европейската мрежа „ReferNet“;
- Европейска мрежа за професионално ориентиране през целия живот „CareersNet“ към CEDEFOP.

Целта на мрежите и на работните групи е представяне на развитието на политиката за ПОО в страната, обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на експерти от НАПОО в тези мрежи обогатява практиката на институцията и допринася за подобряване на индивидуалното представяне и организационното изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани с:

- разработване на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съответстващи на новите нужди от умения на пазара на труда и тенденциите в държавите от ЕС;
- методическо подпомагане на ЦПО, които предлагат обучения за придобиване на квалификация по професия или по част от професия чрез валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез информално и неформално учене;
- методическо подпомагане на ЦИПО за повишаване качеството на предлаганите услуги по насочване и информиране на лицата относно квалификации, които са подходящи за тях и са търсени на пазара на труда;
- осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение в съответствие с Референтната рамка за качеството в ПОО;
- повишаване на прозрачността на процедурите по валидиране и др.

Конкретните ползи от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи и инициативи за отчетната година могат да се систематизират в следните направления:

- подпомагане на експертите по професионална квалификация с методически материали за подобряване на методологията за разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии във вид на „единици резултати от ученето“;
- подпомагане развитието на експертния потенциал на НАПОО с материали за обмен на добри практики, свързани с политиките в сферата на продължаващото обучение, ученето през целия живот, обучението на възрастни, признаване и валидиране на предходно учене;
- развитие на гъвкави пътеки за обучение в зависимост от нуждите на обучаваните и др.

През 2025 г. дискусиите, организирани на европейско ниво, бяха в контекста на последните основни документи в областта на професионалното образование и обучение, а именно

Препоръката на Съвета относно индивидуалните сметки за обучение, Препоръката на Съвета относно европейски подход към микроудостоверенията с цел стимулиране на ученето през целия живот и пригодността за заетост и Препоръка на Съвета относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие, приети през месец юни 2022 г. Във фокус бяха и четирите основни компетентностни рамки, утвърдени от Европейската комисия – Европейската рамка за компетентност в областта на зелените умения и устойчивостта (GreenComp), Европейската рамка за цифрови компетентности за граждани (DigiComp 2.2), Европейската рамка за лични, социални умения и умения за учене (LifeComp) и Европейската рамка за предприемачески умения (EntreComp).

Четирите компетентности рамки са разработени от Европейската комисия и отговарят на визията за развитие на професионалното образование и обучение, очертана в Препоръка на Съвета от 22 май 2018 година относно ключовите компетентности за учене през целия живот, Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 относно професионалното образование и обучение за устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост и Декларацията от Оснабрюк от ноември 2020 г. относно професионалното образование и обучение като фактор за възстановяване и справедлив преход към цифрова и екологична икономика.

На особен интерес се радват темите за възможностите за прилагане на микроудостоверения на национално ниво, както и на интегриране на „зелените“ умения в учебните програми в системите за ПОО. Разбирането за тенденциите на пазара на труда и нуждите от умения е от първостепенно значение, особено разглеждано в контекста на цифровизацията и „зеления“ преход. Усилията на CEDEFOP през 2025 г., както и за следващите години, ще са насочени към допринасяне за реализирането на амбициите на Зелената сделка.

Материалите и събитията в рамките на Европейските мрежи и работни групи към Европейската комисия през 2025 г. продължиха да са в контекста на новите нужди от умения и предлагане на възможности за квалификация. Всички изготвени материали са популяризирани чрез кратки статии на интернет страницата на НАПОО, включително с линкове към пълните публикации, както и чрез информация в социалните мрежи.

УЧАСТИЕ НА НАПОО В РАБОТНИ СРЕЩИ И СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

През отчетния период експерти от НАПОО участваха в следните работни семинари и международни срещи, организирани от европейски институции и организации:

- Участие на представители на НАПОО във финалното събитие по проект „Green Leadership for Hotel Managers“ като институция партньор в гр. Шанън, Ирландия, организирано от Университет в Галуей (Ирландия) участие в уебинар „Impact on policies and contributing to policy frameworks. Accreditation strategy for micro credentials.“ в рамките на проект GreenMiCred - 20.02.2025
- Участие в уебинар Financing Adult Learning/CVET and Recent Developments on ILAs по мрежата Рефернет – 19.02.2025
- Участие в уебинар Policy reporting 2025 (Deliverable 1a) по мрежата Рефернет – 11.09.2025
- Участие в уебинар Deepening on Microcredentials - labour market sector relevance, quality, and inclusion по мрежата Рефернет – 30.06.2025
- Участие в уебинар Training on Cedefop's referencing guide - APA citation style по мрежата Рефернет – 29.05.2025
- Участие в уебинар National news on VET (Deliverable 1b) по мрежата Рефернет – 27.03.2025
- Участие в уебинар на Cedefop “Making learning progression a reality: policy scenarios towards 2040” – 19.02.2025

Участието на служители на НАПОО в посочените събития дава възможност за информиране за актуални резултати от проучвания и тенденции в сферата на търсенето на умения, запознаване с иновативни методи на обучение, валидиране и оценяване на резултатите от учене, споделяне на добри практики и успешни модели на сътрудничество между бизнеса и образователните и обучителни институции. Като положително въздействие може да се отбележи разширяване на професионалната мрежа от контакти на НАПОО и укрепването на институционалния имидж на Агенцията като надежден партньор в реализирането на проекти и като носител на висока професионална експертиза.

УЧАСТИЕ В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ, ОПИТ И ЕКСПЕРТИ „REFERNET“

НАПОО е представител на България в европейската мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение „ReferNet“ за периода 2025-2027 г.

„ReferNet“ е общоевропейска мрежа, създадена през 2002 година към Европейския център за развитие на професионалното обучение – CEDEFOP. Основните дейности на мрежата са предоставяне на информация за националните политики в сферата на ПОО, изследвания и анализи на текущото му състояние и представяне на предложения за развитие в контекста на общоевропейските насоки в тази област.

Ключовите продукти на дейността са доклади и анализи, които се предоставят на Европейската комисия, с цел формиране на политики, отговарящи на нуждите на страните – членки с оглед осъвременяване на системите за ПОО и въвеждане на общоевропейски измерения, насърчаващи образователната и трудовата мобилност на работната сила.

През 2025 г. продължиха дискусиите по практически въпроси, свързани с прилагането на Препоръката на Съвета относно индивидуалните сметки за обучение, Препоръката на Съвета относно европейски подход към микроудостоверенията с цел стимулиране на ученето през целия живот и пригодността за заетост, като след м. септември 2025 г. като актуална тема се оформи Декларацията от Хернинг за привлекателно и приобщаващо професионално образование и обучение.

През 2025 г. НАПОО изпълни успешно заложените в годишния план дейности – актуализиран е и е допълнен „Доклада с политиките в сферата на ПОО в България“, който е прикачен в платформата на „ReferNet“ и се визуализира в модул „Timeline of Policy Developments“ на интернет страницата на CEDEFOP, разработени са тематични статии, публикации за събития в национален и европейски контекст, и са изпълнени други текущи дейности в рамките на мрежата.

През 2025 г. НАПОО взе участие в онлайн партньорските срещи на мрежата „ReferNet“, в организирани уъркшопове и билатерални срещи за уточняване на спецификите на българската система за ПОО.

На 25 ноември 2025 г. в гр. София се проведе традиционната „ReferNet“ конференция „Европейски измерения на професионалното образование и обучение“, организирана от Националната агенция за професионално образование и обучение.

На събитието бяха представени основните акценти в дейностите на Европейския център за развитие на професионалното обучение CEDEFOP през 2025 г., както и някои ключови теми за мрежата и на национално ниво през последната година:

- Разработване на Държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии и Национални изпитни програми, Декларацията от Хернинг;
- Възможности за придобиване или повишаване на квалификацията, финансирани с публични средства;
- Умения в подкрепа на двойния преход;
- Статус на създадени в България COVEs в няколко ключови за икономиката сектора.

УЧАСТИЕ НА НАПОО КАТО ПАРТНЬОР В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ПРОГРАМИ НА ЕС

Дейността на НАПОО в международни проекти, финансирани по европейски програми и през 2025 г. е насочена към постигане на следните цели и резултати, свързани с модернизиране на системата на ПОО:

- внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР, валидиране и признаване на неформално учене, прилагане на Референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас;
- усъвършенстване на дейността на НАПОО с цел предоставянето на по-качествени услуги по професионално обучение;
- идентифициране, адаптиране и популяризиране на инструменти, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие;
- усъвършенстване на методологията за разработване на ДОС за придобиване на професионална квалификация;

- актуализиране на СППОО – допълването му с нови професии/специалности и създаване на възможности за професионално образование и обучение по тях;
- популяризиране на ПОО на национално и международно ниво;
- подобряване квалификацията на преподавателите от системата на професионалното обучение;
- повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори.

През 2025 г. задачите на НАПОО в рамките на всички проекти са изпълнявани при спазване на планираните срокове и графици в съответствие с изискванията за качество на разработените материали и крайните продукти. Резултатите от проектите са популяризирани чрез различни информационни канали, както и на заседанията на Експертните комисии по професионални направления и Управителния съвет на НАПОО.

Постигнатите резултати по отделните проекти са както следва.

1. Проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“

През отчетния период са осъществени най-широкообхватните и интензивни дейности, по които НАПОО има поети ангажименти, съгласно сключеното Споразумение за партньорство между МОН - бенефициент по проект МПОО и НАПОО като партньор в двете основни направления: разработване на ДОС и НИП и създаване на УЕБ-базиран модул с дигитализиран интерактивен СППОО.

Във връзка с разработването на проекти на ДОС и НИП, екипът на НАПОО през отчетната 2025 г. участва в организацията и провеждането на всеки етап за реализация на множество нови, обемни и специфични дейности, а именно:

- Подготовка и актуализиране на методически указания, приложения и други документи към тях, както и изготвяне и предоставяне на презентационни, учебни и помощни материали, насочващи и подпомагащи избраните по ЗОП изпълнители в процеса на разработване на нови ДОС, както и на проекти на НИП, което досега не е било предмет или част от дейностите на НАПОО, съгласно ЗПОО и нормативната уредба;
- Планиране, подготовка, организиране, стартиране и провеждане на общо 8 процедури по ЗОП за общо 28 позиции за избор на изпълнител за разработване на ДОС и НИП по 155 професии от СППОО – 2024г., от които 2 са стартирали през 2024 г. В резултат са сключени 28 договора с изпълнители за разработване на ДОС и НИП по 155 професии от СППОО 2024г. За провеждането на процедурите е договорено осъществяване на съдействие от външен правоспособен външен експерт със съответната професионална експертиза и компетенции в областта на планирането, изготвянето и провеждането на процедури по ЗОП;
- Съгласно клаузите по договорите с всички работни екипи на Изпълнителите от експерти от НАПОО са проведени начално обучение и минимум по 2 работни срещи (реално са проведени множество работни срещи) в хода на разработка на проектите на ДОС и НИП.
- Участие на НАПОО във всички етапи за разработка, а впоследствие и по корекции на ДОС и НИП - на екипите са предоставени освен нормативните документи и утвърдените рамки на ДОС и НИП, както и изготвените от НАПОО презентации, помощни материали, записите от проведените обучения и работни срещи, както и множество практически съвети и други документи, подпомагащи разработчиците. Текущо получаваните нови указания от МОН също са предоставяни на работните екипи, ведно с допълнителни пояснения при необходимост.
- В резултат всички изпълнители в рамките на определения в сключените договори 50-дневен срок за Етап 1 са представили проектите на ДОС и НИП по възложените им професии. При изпълнение на Етап 2 от договора са проведени обсъждания на разработените проекти от съответната Експертна комисия към НАПОО и съответния Секторен съвет на уменията (ССУ) към МОН. В част от обсъжданията са участвали и много други външни експерти от системата на ПОО и бизнеса, което в някои случаи доведе до съществено удължаване на процеса на обсъждане и формиране на крайните продукти – ДОС и НИП и необходимост от анексиране на договорите за удължаване на срока им.
- Подготовка и провеждане на общо 46 заседания на ЕК с участието на представители на ССУ към МОН, координатори от МОН, представители на съответния Изпълнител и експерти от НАПОО за обсъждане на разработените от външните изпълнители ДОС по 155 професии от новия СППОО, за всяко от които са изготвени протоколи и доклади за взетите решения от ЕК. Сключени са и 96 договора с членовете на ЕК във връзка с осъществените от тях оценки на предложените проекти на ДОС и участието им в заседанията, за което са им изплатени и дължимите възнаграждения;

- Организиран и проведен са 7 заседания на УС на НАПОО, на които са представени и обсъдени проектите на ДОС, както и текуща информация за изпълнението на проект МПОО. При всички формати на обсъждане и съгласуване, екипът на НАПОО е с водеща организационна, координационна и подпомагаща всички страни роля, като организира, проведе, документира и предостави на всички участници необходимата информация, документация, съдействие и подкрепа. За възникналите казуси или проблеми, извън компетенциите на НАПОО е търсено и съдействието на МОН;
- Изготвяне, връчване на общо 53 констативни протокола и проследяване на изпълнението на дадените препоръки от ЕК, ССУ, МОН и съгласувателните процедури, като са отправяни текущи препоръки и консултации, с оглед своевременно и качествено извършване на необходимите редакции в ДОС или НИП;
- Проектите на ДОС и НИП по 155 професии са представени в МОН за стартиране на процедурите за обществени консултации и съгласувателни процедури с министерства и работодателски организации;
- Пряко участие на екипа на НАПОО в процесите по предоставяне, консултиране, подпомагане на работните екипи на външните изпълнители за отразяване на препоръките и предложенията, постъпили в рамките на проведените обществени консултации и съгласувателни процедури с министерства и работодателски организации, включително и по подготовка на мотивите за неприетите препоръки и отразяването им в Справките за отразяване на предложенията от обществени консултации и съгласувателни процедури и представянето им в МОН. В рамките на този етап са обработени общо 108 справки и 17 писма от министерства и други външни организации с предложения и препоръки, включително и с отразено от съответните изпълнители становище и мотиви за неприемане на част от тях;
- Извършване на процедури за подбор, наемане на 2 нови експерти по програми и проекти и възлагане на 2 външни експерта на краткосрочни дейности за преглед, редакция, форматиране на проекти на ДОС и НИП. Допълнително са възложени на външни изпълнители, свързани със спецификата на разработвания УЕБ-базиран модул за дигитализиран интерактивен СППОО;
- Проследяване публикуването на проектите на ДОС и НИП за публично обсъждане и на утвърдените с наредба ДОС или със заповед на министъра на образованието на НИП и предприемане на съответни действия по финализиране или анексиране на договорите с външните изпълнители;

Към 31.12.2025 г. от разработените през отчетната година и представени в МОН проекти на ДОС и НИП за общо 155 професии:

- в Държавен вестник са публикувани наредбите за ДОС по 111 професии, а на официалния сайт на МОН са публикувани заповедите за НИП за общо 86 професии;
- приключени са 14 от общо 28-те сключени договори по реда на ЗОП, поради изпълнение на предмета на договора – разработване на ДОС и НИП, съгласно техническата документация към договора;
- по всички договори е сключен анекс за удължаване на срока на договора със 100 дни поради по-голямата от планираната продължителност на процедурите за обществени консултации, а по 11 договора, срокът е удължен с втори анекс с още 50 дни;
- общественото обсъждане на проектите на НИП, провеждано на сайта на МОН е приключило за 122 професии, като за 33 професии не е стартирала процедурата за публично обсъждане;
- на базата на разработено от НАПОО техническо задание, съгласувано с МЕУ и МОН, е проведена процедура по ЗОП и е избран изпълнител за Разработване на дигитален интерактивен СППОО. Оценката на изпълнението е възложена на външен ИТ експерт;
- промените в ИС във връзка с внедряването на новия СППОО са завършени и тестови. Дигиталният интерактивен СППОО (публичната платформа) е готов, представен на служителите в НАПОО;
- избран е изпълнител за отразяване на промените в Интернет сайта на НАПОО свързани с изискването за поддържане публични регистри за лицензираните институции, издадените документи наложени поради промяната в структурата на новия СППОО;
- ефективно използване на експертиза от външни експерти с професионални и практически познания и компетенции в областта на планирането, изготвянето и провеждането на процедури по ЗОП, разработването на ДОС и НИП, провеждане на държавни изпити, преглед и оценка на ИС на НАПОО с оглед внедряване, интеграции и обмен на данни с новия СППОО, администриране и координация изпълнението на дейностите по проекта.

2. Проект „Green Leadership for Hotel Managers“, KA220-VET-396344FF, Програма „Erasmus +“ Ключова дейност KA220 „Стратегически партньорства“ в сферата на професионалното образование и обучение

Проектът е с продължителност 24 месеца - 01.03.2024 г. – 28.02.2025 г. Партньори на НАПОО са National university of Ireland Galway – Ирландия, Syllogos Neanikis Epixeirimatikotitas – Гърция, Addu Women’s Association - Република Малдиви и Igor Vitale International srl – Италия.

Целите на проекта са следните:

- да се изготви Европейски стандарт за дефиниране на компетентността „Зелено лидерство в управлението на хотели“;
- да се повишат компетентностите на мениджърите на хотели в областта на т.нар. „зелено лидерство“;
- да се насърчи про-екологичното поведение и нагласи и придържането на служителите в туризма към „зелените политики“;
- да се предложи валидиране на „зелено“ лидерство за мениджъри чрез тестване на подхода за микро-удостоверенията;
- да се надгради капацитета на доставчиците на ПОО и бизнеса в областта на „зеленото“ лидерство в туризма;
- да се разработи масивен отворен онлайн курс от 5 модула за подобряване на компетентностите в сферата на „зеленото“ лидерство.

През 2025 г. проектът беше в своята финална фаза. Експерти от НАПОО взеха участие в последната финална конференция, която се проведе в гр. Шанън, Ирландия през месец Февруари, 2025 г. На нея се представиха финалните резултати от проекта пред широка аудитория от заинтересовани лица.

Проектът беше успешно приключен през 2025 г.

3. Проект „Пътища за зелени микроудостоверения: Повишаване на уменията и преквалификация на нискоквалифицирани възрастни за учене през целия живот“ (№ 101087539) – „GreenMICRED Pathways“, Програма: ERASMUS-EDU-2022-PI-FORWARD-LOT3

Проект „GreenMICRED Pathways“ е с продължителност: 01.01.2024 г. – 31.05.2025 г. Партньори на НАПОО са HÄLSINGLANDS UTBILDNINGSFÖRBUND, Швеция, Институт за подготовка на служители в международни организации, ИТPIO, България, Technological University Dublin, Ирландия, Högskolan i Gävle, Швеция, Economic Chamber of North Macedonia, Сев. Македония, Община Илинден, Сев. Македония, Zdruzenie institut za razvoj na zaednicata, Сев. Македония, Valsts izglītības satura centrs, Латвия, Latvijas Darba devēju konfederācija, Латвия, Rīgas Celtniecības koledža, Латвия, Servicio Público de Empleo de Catalunya, Испания, Cámara de Comercio de Valencia, Испания, Търговско-промишлена палата – Добрич, България, Laois & Offaly Education and Training Board, Ирландия, Inthecity Project Development B.V., Нидерландия.

Целите на проекта бяха свързани с извършване на сравнителен анализ на политиките (регионални/национални) за образование и обучение на възрастни в страните партньори и европейските инициативи, създаване на типография на новите работни области в секторите, свързани с индустрия 4.0 и 5.0, определяне на нуждите на промишлеността от „зелени“ умения, особено на ниво 4 от Европейската квалификационна рамка, както и разработване на матрица на резултатите от ученето за зелени умения, които могат да бъдат разширени в кратки гъвкави програми, признати като микроудостоверения.

В рамките на проекта са разработени инструменти за оценяване, с които възрастните да определят своите знания, умения и компетенции; да получат насоки относно процедурите за валидиране и съвети за пътища към повишаване на уменията, преквалификация с помощта на микроудостоверенията и базирано на работа учене чрез преживяване. Бяха включени дейности по разработване на гъвкави педагогически инструменти в подкрепа на подходите за преподаване и учене за образование и обучение на възрастни, които прилагат хибридна форма на обучение, което съчетава виртуални учебни среди с опит, базиран на работа, както и участие в Европейска коалиция „Образование за климата“ за подкрепа обмена на знания в този сегмент, за популяризиране на устойчивостта и ангажиране в инициативи за споделяне на добри практики.

През 2025 г. бяха изпълнени всички задачи от екипа на Агенцията, включително: участие в транснационална мобилност в Северна Македония, тестване на дигиталната платформа,

активна работа по Стратегия за акредитация, участие в уебинари, участие в дейности за популяризиране на проекта и много други.

Проектът завърши успешно през пролетта на 2025 г.

4. Проект „Balkan WBL Cooperation“ № 2024-1-BG01-KA220-VET-000151297, Програма „Erasmus +“ Ключова дейност KA220 „Стратегически партньорства“ в сферата на професионалното образование и обучение

Проект WBL Cooperation е с продължителност 24 месеца - 01.11.2024 г. – 31.10.2025 г. Партньори на НАПОО по проекта са Фондация за модерно образование – България, IEK Delta – Гърция, Macedonian Civic Education Center – Република Северна Македония, Municipality of Reșița City – Румъния.

През 2025 г. се разработиха препоръки за подобряване на партньорствата с бизнеса, направи се проучване на тема „Привлекателност на практическото обучение“, обработиха се редица данни от направени анкети, доклади и др, като информацията се синтезира и обобщава за нуждите на проекта.

През м. Октомври, 2025 г., експерти от НАПОО участваха в организацията и провеждането на финалната конференция на проекта, на която се представиха официално всички постигнати резултати от проекта пред заинтересованите страни.

Проектът беше завършен успешно през есента на 2025 г.

5. Проект „Проучване на европейски подходи за организация на съвременно професионално обучение“, 2024-1-BG01-KA122-VET-000226959

През 2025 г. екипът на НАПОО изпълнява проект, насочен към повишаване на професионалните знания и умения на целия екип на НАПОО. Проектът е с продължителност 18 месеца (1.10.2024-31.03.2026 г.).

Специфичните цели на проекта са повишаване на професионалните компетентности на екипа, във връзка с прилагане на нови подходи за разработване на Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии; усвояване на умения за разработване на критерии и модерни средства за оценяване на единиците резултати от ученето; усвояване на умения за разработване на учебни планове и програми на базата на ДООС и др.

Учебните посещения включваха разнообразни дейности – експертни дискусии, наблюдение на работата на колеги в мултикултурна среда, посещения на обучаващи институции, и др.

Приемащите организации по проекта са:

- TECHIN – професионален колеж с нестопанска цел и институт за обучение на възрастни (Литва);
- Fundacja Centrum Umiejętności Praktycznych – обучаваща и изследователска институция (Полша);
- MVIdee Foundation – фондация, която изпълнява международни проекти в подкрепа на младите хора чрез различни менторски програми, неформално обучение и образование (Нидерландия).

През 2025 г. се проведеха три потока на мобилност в трите партньорски организации. Всички участници взеха активно участие в работните срещи, посещения и организирани визити в институции. В края на всяка една от проведените мобилности, участниците получиха Europass сертификати.

През 2026 г. предстои приключването на проекта.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. През 2025 г. НАПОО продължи да се утвърждава като авторитетен партньор по проекти на програма „Еразъм+“, свързани с развитието на ПОО, предпочитан от широк кръг институции в страната и други страни-членки на Европейския съюз.

2. Агенцията се стреми да следи и прилага последните европейски тенденции в областта на уменията и дигитализацията.

3. Възможността служителите от НАПОО да представят страната в европейски мрежи и работни групи, в международни форуми и да участват в различни проекти, финансирани със средства от

европейски програми, увеличава експертизата на институцията относно развитието на националната система на ПОО в съответствие с европейските приоритети.

5. Проектите, в които участва НАПОО, са насочени към проучване на добри практики и разработване на иновативни инструменти, подпомагащи решаване на предизвикателства с приоритетно значение в областта на ПОО в национален и европейски контекст.

6. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати по проектите са доказателство за развитието на експертния капацитет и за повишаване престижа на Агенцията на национално и международно ниво.

7. Участието на служителите в проектите допринася за надграждането на професионалната им компетентност и е важен фактор за повишаване на мотивацията им.

8. НАПОО успешно изпълни през 2025 г. основната част от дейностите в най-мащабния в историята на Агенцията досега проект „Модернизирание на професионалното образование и обучение“.

РАЗДЕЛ 5: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ

За реализирането на Оперативна цел 5 в Плана на НАПОО са включени следните дейности.

5.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ИС НА НАПОО

Информационната система на НАПОО е инструмент, предназначен за:

- подаване на заявления за издаване на лицензия/изменение на издадена лицензия с добавяне на нови професии и специалности, поддържане на среда в която кандидатите за лицензиране предоставят цялата информация, необходима за лицензионната процедура;
- администриране на лицензионния процес, оценка на документацията на кандидатите за лицензиране;
- поддържане на пълна информация за предстоящи, текущи и проведени обучения, обучени лица и издадени документи от лицензираните ЦПО;
- осъществяването на последващ контрол на дейността на лицензираните институции от експертите в НАПОО;
- проверка на издадените от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация преди публикуването им в Регистъра на издадените документи.;
- създаване на условия за президаване на лицензиите на всички ЦПО по професии от новия СППОО на база съпоставителната таблица.

На базата на въведените в ИС на НАПОО данни се поддържат публичните регистри на интернет страницата на НАПОО, както и се правят справки за проведени в ЦПО обучения в предходни периоди по конкретни параметри.

Информационната система на НАПОО дава възможност да се осъществява мониторинг на дейността на лицензираните центрове от експертите на НАПОО и е средство за задълбочена предварителна подготовка преди посещение на място в ЦПО при осъществяване на последващ контрол.

Информацията за дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО, поддържана в публичната част от профила им в информационната система, както и в Интернет сайта на НАПОО, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и на централите, дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните услуги. Потребителите могат да получат директно информация за предстоящите курсове и да се включат в тези, които отговарят на изискванията и потребностите им.

Информационната система дава възможност за миграция на данни към информационната система на Агенция по заетостта, с което се облекчава работата на ЦПО, работещи като доставчици на обучение, финансирано със средства от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и НПДЗ. Това улеснява работата на служителите на ЦПО при предоставяне на информация към НАПОО и към АЗ (информацията се въвежда еднократно, но е достъпна и за двете институции).

С данни от ИС на НАПОО се поддържа бази данни за обучените лица и за лицензираните институции в RegiX. Ползватели на данните са МОН, МТСП, МТ, ММС, НАЦИД, общини, МВР, Държавен фонд „Земеделие“.

На база данни в ИС на НАПОО се поддържа рубриката в сайта на НАПОО, предназначена за гражданите, в която на база наличните данни в ИС на НАПОО се съдържа информация как да си изберат професия и обучаваща институция, какви документи за придобита квалификация се издават за завършеното обучение в лицензиран център за професионално обучение, има ли изпити и какви са те, каква е продължителността на професионалното обучение и др.

Информационната система (ИС) на НАПОО, разработена и внедрена през 2023 г. е изцяло съобразена с изискванията за електронно управление и създава благоприятни условия за работата на обучаващите институции в сектора за професионално обучение на възрастни. Работата в ИС на НАПОО изисква подходяща комбинация от дигитални знания и умения, които да улесняват ангажираните страни в изпълнението на задачите им.

През 2025 г. с цел внедряване на новия СППОО и разработване на дигитализиран интерактивен СППОО с подходяща информация от ИС на НАПОО се осъществи надграждане на почти всички модули в ИС на НАПОО, като най-големите промени са свързани със:

- въвеждане на СППОО-2024 в ИС на НАПОО и съпоставителната таблица между СППОО-2003 и СППОО-2024;
- поддържане на съпоставки между СППОО-2003 и СППОО-2024;
- промяна на структурата на ДОС и публикуване на утвърдените ДОС и НИП;
- интеграция с цел предоставяне на данни от ИС за Дигиталния интерактивен СППОО, който ще бъде качен на сайтовете на НАПОО и на МОН.

Данни за работата на ИС на НАПОО

Към 31.12.2025 г. в ИС на НАПОО като оператори на данни работят служителите на НАПОО, външните експерти по лицензионни процедури, членовете на експертни комисии, служители във всички лицензирани ЦПО и ЦИПО.

Данните за работата в ИС за 2025 г. са представени в следната таблица.

Служители	За 2021 г.	За 2022 г.	За 2023 г.	За 2024 г.	За 2025 г.
Администратори (НАПОО)	291 часа 1994 сесии	302 часа 2033 сесии	672 часа 2230 сесии	10862 часа 3076 сесии	11052 часа 2919 сесии
Експерти (НАПОО)	2471 часа 9812 сесии	2199 часа 7718 сесии	3393 часа 7482 сесии	13172 часа 8728 сесии	13055 часа 7041 сесии
Експертни комисии	14 часа 78 сесии	11 часа 67 сесии	20 часа 89 сесии	3786 часа 124 сесии	5828 часа 199 сесии
Администратори (ЦПО)	22527 часа 90566 сесии	20197 часа 95735 сесии	49421 часа 119353 сесии	72714 часа 208771 сесии	79563 часа 188631 сесии
Потребители (ЦИПО)			212 часа 386 сесии	8991 часа 1094 сесии	8956 часа 788 сесии

Голямата база от информация и данни осигурява възможност за анализи на системата на професионалното обучение на лица, навършили 16 години, не само от НАПОО, но и от други институции и организации – АЗ, МТСП, МОН и социалните партньори.

Както и досега, чрез ИС на НАПОО, ЦПО и ЦИПО подават годишна информация за своята дейност през предходната година и годишен доклад за самооценка на качеството, заявки за задължителните документи, отчети и протоколи за унищожаване на документи с фабрична номерация, данни за проверка на проведените обучения и издадените свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация за проверка и включване в регистъра по чл. 42, т. 11 от ЗПОО.

5.2 ОСИГУРЯВАНЕ НА АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА НА НАПОО ЗА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Страницата на НАПОО www.navet.government.bg съдържа задължителната за всяка администрация информация съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация:

№	Категория информация	Линк на интернет сайта на НАПОО
1.	Описание на правомощията, функциите и отговорностите на председателя на НАПОО	https://www.navet.government.bg/bg/predseditel/
2.	Данни за НАПОО – структура на НАПОО	https://www.navet.government.bg/bg/struktura-na-napoo/
3.	Списък на издадените актове в изпълнение на неговите правомощия и текстовете на издадените от органа нормативни и общи административни актове	Съгласно чл. 48, ал.3 на ЗПОО председателят издава заповеди
4.	Описание на информационните масиви и ресурси, използвани от НАПОО	http://www.navet.government.bg/bg/media/Pravila_publichni_registri_NAPOO_2016.pdf
5.	Наименованието, адреса, адреса на електронната поща, телефона и работното време на звеното в съответната администрация, което отговаря за приемането на заявленията за предоставяне на достъп до информация	http://www.navet.government.bg/bg/nachalo/dostap-do-obshtestvena-informatsiya/
6.	Правилник за дейността на НАПОО, както и вътрешни правила, свързани с предоставянето на административни услуги на гражданите	https://www.navet.government.bg/bg/media/PRAVILNIK-ZA-DEYNOSTTA-NA-NATSIONALNATA-AGENTSIYA-7-1.pdf http://www.navet.government.bg/bg/media/Pravila_publichni_registri_NAPOO_2016.pdf
7.	Стратегии, планове, програми и отчети за дейността	http://www.navet.government.bg/bg/dokument/dokument-na-napoo/
8.	Информация за бюджета и финансовите отчети на администрацията, която се публикува съгласно Закона за публичните финанси	http://www.navet.government.bg/bg/nachalo/dostap-do-obshtestvena-informatsiya/
9.	Информация за провеждани обществени поръчки, определена за публикуване в профила на купувача съгласно Закона за обществените поръчки	Информацията се поддържа в платформата ЦАИС. В сайта на НАПОО (в рубриката Новини и в рубриката на съответния проект) се публикуват обяви само за поръчки по реда на чл. 20, ал. 4, т. 3 от ЗОП
10.	Проекти на нормативни актове заедно с мотивите, съответно - доклада и резултатите от общественото обсъждане на проекта	https://www.navet.government.bg/bg/proekti-na-normativni-dokumenti/
11.	Уведомления за откриване на производството по издаване на общ административен акт по чл. 66 от административно процесуалния кодекс, включително основните съображения за издаването на акта и формите и сроковете	https://www.navet.government.bg/bg/saobshtavane-na-administrativni-aktove/

	на участие на заинтересованите лица в производството	
12.	Информация за упражняването на правото на достъп до обществена информация, реда и условията за повторно използване на информация, таксите по чл. 41ж и форматите, в които се поддържа информацията	https://www.navet.government.bg/bg/media/pravila-doi-napoo-27.08-za-ais.pdf
13.	Обявления за конкурси за държавни служители	https://www.navet.government.bg/bg/konkursi/
14.	Подлежащата на публикуване информация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси	https://www.navet.government.bg/bg/antikoru-pcziya/
15.	Информацията по чл. 14, ал. 2, т. 1 – 3 от ЗДОИ	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	1. Може да предотврати заплахата за живота, здравето и безопасността на гражданите или на тяхното имущество	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	2. Опровергава разпространена недостоверна информация, засягаща значими обществени интереси	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	3. Представява или би представлявала обществен интерес	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
16.	Информация, предоставена повече от три пъти по реда на глава трета	Имаме готовност, засега няма такава информация
17.	Друга информация, определена със закон – публичните регистри по ЗПОО на кандидатите за лицензиране, на лицензираните ЦПО и ЦИПО, на ЦПО с активна лицензия, на временно отнети лицензии и на лицензии с прекратени права, на документите за професионална квалификация, издавани от ЦПО	https://www.navet.government.bg/bg/podali-dokumenti-za-litsenzirane-na-tse/ http://www.navet.government.bg/bg/registarna-tsentrovete-za-profesiona/ http://www.navet.government.bg/bg/registarna-tsentrovete-za-informatsiya/ http://www.navet.government.bg/bg/registarna-izdadenite-dokumenti/ https://www.navet.government.bg/bg/aktualen-spisak-na-profesiite-za-poo/

Редовно се подновява рубриката с нормативните актове. Публикуват се новини за предстоящи събития, информация за промени в нормативните актове, за публикуваните в Държавен вестник наредби за придобиване на квалификация по професии, полезна информация за ЦПО, ЦИПО, професионалните гимназии, РУО, НАЦИД, АЗ, за гражданите и за бизнеса.

Съгласно изискване на Правилника за дейността на НАПОО се публикува информация за решенията, взети на всяко проведено заседание на УС на НАПОО.

През 2025 г. е публикуван новия Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО – 2024), утвърден със Заповед № РД09-2230/09.08.2024 г. на министъра на образованието и науката, който ще се прилага от 1 януари 2026 г. за обучение на лица, навършили 16 години и от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, приети за обучение в училищата в VIII клас, в същата учебна година. На интернет страницата на НАПОО е публикуван и предходния Списък на професиите, който е в сила до 31.12.2025 г., както и Сравнителна таблица за съответствие между СППОО – 2003 и СППОО – 2024 (съпоставяне между професиите и

степените на професионална квалификация от стария и новия Списък на професиите за професионално образование и обучение). За улеснение на потребителите на сайта на НАПОО, СППОО се публикува и на английски език.

На сайта се поддържат различни документи, свързани с дейността по СППОО (заповеди за изменение и допълнение, издадени през годината, както и тези в архив, Ред за разработване и поддържане на СППОО, Класификация на областите на образование и обучение и др. изисквания и стъпки за лицензиране, документите за прекратяване правата по издадена лицензия, анализ на контролната дейност на НАПОО, план за контролната дейност на Агенцията, както и друга полезна информация за организиране на професионално обучение от ЦПО, на процедури по валидиране, както и на услугите по ориентиране в ЦИПО. Специален акцент се поставя на инструкции и указания, разработени при констатиране на често срещани пропуски в работата на ЦПО или при наличие на повтарящи се запитвания от граждани.

Публикувани са подадените от експертите в Агенцията декларации по чл. 35, ал. 1, т. 2 от ЗПКОНПИ – интереси на лицата, посочили, че нямат нищо за деклариране и Регистър на декларациите по чл. 12 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

На интернет страницата са публикувани и указания как се поддържат и могат да се използват публичните регистри.

На страницата на НАПОО се поддържа рубрика „Съобщаване на административни актове“. В нея се отразяват заповеди и уведомителни писма, касаещи лицензираните ЦПО и ЦИПО.

Публикувани са данни за контакт с двете дирекции, както и списък с членовете на Управителния съвет и на Експертните комисии.

Поддържа се рубрика с актуална информация за проектите, които НАПОО реализира като партньор на национално и международно ниво.

Към интернет страницата се поддържа рубрика, достъпна само за членовете на УС на НАПОО, в която се публикуват информация и материали за предстоящи заседания на УС.

Всички заседания на УС на НАПОО и на експертните комисии се използват за дискусии и за популяризиране на полезна информация – не само за самите членове на ЕК и УС, но и за институциите, които те представляват.

Страницата на Агенцията в интернет има много висока посещаемост, както от ЦПО, така и от граждани и други заинтересовани лица. Това може да се види от таблицата, която дава информация за брой сесии, потребители и показвания.

Сравнителна таблица за броя потребители и показвания на електронната страница на НАПОО

Период	Потребители	Показвания на страницата
01.01.2025-31.12.2025 г.	211073	1 830 606
01.01.2024 – 31.12.2024 г.	155 667	934 085
01.01.2023 – 31.12.2023 г.	186 531	1 138 570
01.01.2022 г. -31.12.2022 г.	2 014 563	1 049 387
01.01.2021 г. – 01.01.2022 г.	187 640	897 872
04.01.2020 г. – 03.01.2021 г.	183 585	899 657
05.01.2019 г. – 03.01.2020 г.	38 977	184 038
30.12.2017 г. – 04.01.2019 г	83 260	1 547 262
01.01.2017 г. - 29.12.2017 г.	74 360	720 368
25.01.2016 г. – 31.12.2016 г.	61 888	544 510
01.07.2015 г. – 24.01.2016 г.	30 043	358 719

01.01.2015 г. – 30.06.2015 г.	8 346	63 816
-------------------------------	-------	--------

Статистическите данни за посещенията на електронната страница на НАПОО показват висока и устойчива във времето посещаемост.

Най-често посещаваните 10 рубрики са:

№	Заглавие	Линк	Посещения
1	Регистър на издадените документи	https://www.navet.government.bg/bg/registar-na-izdadenite-dokumenti/	317042
2	Home Page: Начало	https://www.navet.government.bg/bg/	303798
3	Регистър на центровете за професионално обучение	https://www.navet.government.bg/bg/registar-na-tsentrovete-za-profesionalno-obuchenie/	174659
4	ПУБЛИЧНИ РЕГИСТРИ	https://www.navet.government.bg/bg/registri/	87600
5	Списък на професиите за ПОО	https://www.navet.government.bg/bg/aktualen-spisak-na-profesiite-za-poo/	73970
6	Държавни образователни стандарти	https://www.navet.government.bg/bg/spisak-na-profesiite-za-poo/	59395
7	За лицензирани центрове	https://www.navet.government.bg/bg/dos-dist/	50346
8	Актуален списък на професиите за ПОО	https://www.navet.government.bg/bg/za-licenzirani-centrovet/	47049
9	ДОС, публикувани в Държавен вестник	https://www.navet.government.bg/bg/novini/	32010
10	Кандидати за лицензиране на ЦПО и ЦИПО	https://www.navet.government.bg/bg/dosdv/	27898

Според проведената анкета за удовлетвореността на гражданите от предоставяните от НАПОО услуги през 2025 г. интернет страницата продължава да е основен източник за информиране на гражданите и бизнеса. Респондентите на анкетата потвърждават, че информацията е изчерпателна, добре структурирана и в полза на потребителите.

НАПОО се стреми съдържанието на портала да е качествено, написано на разбираем език и своевременно актуализирано.

5.3 Създаване на условия за популяризиране на добри практики в лицензираните ЦПО и ЦИПО

Националната агенция за професионално образование и обучение използва различни комуникационни канали за предоставяне на информация, както на целевите групи, така и на широката общественост.

На интернет страницата на Агенцията се публикува актуална информация, свързана с професионалното обучение, дейността на НАПОО и дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране. Информацията на сайта е систематизирана и достъпна, както за целевите групи, така и за широката общественост.

Създадена е рубрика „За гражданите“, предназначена да подпомогне гражданите за възможностите, свързани с планирането на собствената им кариера.

На страницата на НАПОО в интернет са публикувани видеоинструкции за функционирането на информационната система на Агенцията. Тези видеоинструкции съдържат подробна информация за всеки конкретен модул на системата и подпомагат служителите на центровете при нейното използване.

Всеки от лицензираните центрове за професионално обучение (с активна лицензия) има свой профил в ИС на НАПОО. В този профил е създадена специална рубрика, която дава възможност на всеки център да представи актуална информация за дейността си в публичните регистри на

центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране, които са достъпни на сайта на НАПОО.

Националната агенция за професионално образование и обучение е създадена и поддържа свой профил в социалната мрежа „Фейсбук“, в който непрекъснато се публикуват новини, актуална, полезна и интересна информация, свързана с професионалното обучение.

Както всяка година, така и през изминалата 2025 г. бяха проведени информационни дни. Предоставя се информация, свързана с дейността на ЦПО, промени в нормативните актове, нови функционалности в ИС, провеждане и администриране на професионално обучение, често допусканите грешки от ЦПО, добри практики.

Като партньор в европейската мрежа за професионално обучение „ReferNet“ НАПОО поддържа страница в интернет с електронен адрес: www.refernet.bg. На тази страница се публикуват информация и добри практики не само от България, но и от всички страни, участващи в тази мрежа. Предоставена е възможност на партньори на Агенцията, центрове за професионално обучение и професионални гимназии да публикуват информация за добри практики, промени в нормативни документи и други.

В съответствие с изискванията на Закона за електронно управление е въведен достъп до АИС и ИС само с електронен подпис на служителите.

РАЗДЕЛ 6: РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

6.1. НАПОО – учещата администрация

Развитието на административния капацитет на Агенцията и през 2025 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и постигане на по-високи резултати при изпълнение на служебните задължения от служителите в администрацията на НАПОО.

През 2025 г. в обученията, организирани от Института по публична администрация, са участвали 2-ма новоназначени служители в общо 1 курс на тема „Въведение в държавната служба (ЗО-1)“

За внедряване на промените в дейността на НАПОО, свързани с електронното управление, служителите работят и усъвършенстват уменията си самостоятелно. Налице са различни форми на наставничество от по-опитните колеги.

Почти всички служители са преминали обученията за повишаване на квалификацията от каталога на ИПА. Част от тях са:

- Социални мрежи в публичния сектор - създаване и управление;
- Правна уредба на защитата на личните данни;
- Етика и оценка на ИИ системи;
- Интервюто като метод за оценяване при подбор на служителите;
- Стандарти за екологична организация;
- Стратегии и политики за противодействие на рисковете в държавната администрация;
- Разработване на презентации и видео с Canva;
- Основи на машинното обучение.

Почти всички служители участват в междуведомствени работни групи или работни групи в НАПОО за актуализиране на наредби, процедури, изисквания, образци на документи и др.

Обучение на тема „Здравословни и безопасни условия на труд“ е направено на 2 служители от Службата по трудова медицина „МЕДИКО“ ЕООД.

14 служители са участвали в провеждане на международна мобилност, което допринася за разширяване на миногледа, запознаване с добри практики и тенденции в развитието на ПОО в други страни и интегриране на наученото в дейността на НАПОО.

Обученията, които служителите са преминали, са допринесли за това НАПОО да подобрява качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, както и за отговор на увеличаващите се изисквания и очаквания към държавната администрация. Към досиетата на служителите се прилагат всички допълнителни сертификати и удостоверения, доказващи развитието и повишаването на компетентностите им.

Съществено значение за повишаване на компетентността на служителите има и участието им в международни проекти и работни групи към ЕС. Участието във всяко едно събитие и възможността за срещи с експерти от други страни допринасят за разширяване на знанията,

свързани с политики и практики в ПОО от други държави и трансферирането на някои от тях в България, решаване на предизвикателства с приоритетно значение в областта на ПОО в национален и европейски контекст, но също и за повишаване на самочувствието и мотивацията на служителите. Всички служители в Агенцията участват в изпълнението на проектите, като шестима от експертите участват в международни работни срещи, семинари, уебинари и др.

В края на 2025 г. общият брой на служителите в администрацията на Агенцията е 20, от които 17 са държавни служители, назначени по служебни правоотношения и 3-ма служители са назначени по трудово правоотношение. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – 13 служители и обща администрация (дирекция „Административно, правно и финансово обслужване“) – 4-ма служители. Трима от служителите са избрани в края на 2025 г. след участие в конкурсни процедури - директор на дирекцията ПКЛ и двама експерти. По-рано през годината след проведени конкурси бяха назначени трима нови служители.

Остава необходимостта от назначаване на ИТ експерт, особено с оглед сложността на поддръжката на ИС на НАПОО. През годината е възлагано с договори по ЗЗД на външни експерти да извършват дейности в тази сфера.

Всички служители в специализираната администрация са с висше образование; като трима служители са с образователна и научна степен „доктор“. В общата администрация всички служители са с висше образование.

За постигане на годишните цели на НАПОО допринесоха и четиримата служители, назначени по допълнително щатно разписание по проект „Модернизирани на професионалното образование и обучение“, финансиран по Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Оценяването на служителите за 2025 г., като елемент на системата за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията е проведено съгласно изискванията на Наредбата за условията и реда за оценяване на изпълнението на служителите в държавната администрация. Проведени са трите етапа на оценяване – съгласуване на работните планове, междинни срещи, заключителни срещи. Своевременно са изготвени заповедите за повишаване в ранг.

Трудовите и служебните досиета на всички служители се водят и съхраняват съгласно нормативните изисквания.

През изминалата година, с цел подобряване на професионалните умения на всеки служител на НАПОО, като висококвалифициран, компетентен и отговорен, продължи практиката с включването в специфични дейности (които не са част от рутинните дейности на служителите) – напр. организиране и модеризиране на събития (конференции и работни срещи), представяне на НАПОО в работни групи на високо ниво (национално и международно) и др.

Продължи и практиката за включване на двама служители на НАПОО във всяка една междуведомствена работна група - както с цел постигане на висока експертиза в работата им, така и за взаимозаменяемост.

По време на методическите дни или при провеждане на регулярните оперативки се обсъжда очакваното въздействие при въвеждане на нови дейности, механизми, инструменти – както в рамките на НАПОО, така и спрямо гражданите, обучаващите институции, социалните партньори, ЦПО и ЦИПО. Това подпомага в по-голяма степен служителите да прилагат конкретния инструментариум, предотвратява инвестирането на човешки и финансови ресурси в дейности, от които ще има минимален ефект, а така също допринася служителите да се подготвят по-добре за очакваните въпроси от страна на клиенти и експерти.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2025 г. основно е свързана с осигуряване спазването на изискванията на Закона за здравето и Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Продължен е договора със СТМ „Медико“ ЕООД. Проведени са първоначалните и периодичните инструктажи на служителите, спазва се забраната за тютюнопушене на работните места. Проведени са профилактични прегледи на всички служители. Направен е анализ на заболяемостта на служителите от СТМ. През 2025 г. е извършена оценка на риска на работните места.

6.2. Поддържане на системите за финансово управление и контрол

Финансовото управление и контрол е цялостен процес, интегриран в дейността на Агенцията, който се осъществява от ръководството и служителите. Системите за финансово управление и контрол в Агенцията са разработени, за да се осигури законосъобразно управление на финансовите ѝ ресурси, опазване на активите и информацията на Агенцията, недопускане на финансови нарушения и грешки във функционирането на администрацията, достоверност на счетоводната информация, осигуряване на своевременна и надежна информация, с цел вземане на правилни решения при управление на финансите и осигуряване на прозрачност и възможност за проследяване на решенията и действията, свързани с изразходване на бюджетните средства.

Ограничените ресурси налагат по-ефективно използване на бюджетните средства, във връзка с което НАПОО прави регулярни анализи за ефективното и ефикасно разходване на публичните средства. Стремежът на НАПОО е:

- планиране на ясни, измерими и ресурсно обезпечени цели;
- утвърждаване и ефективно прилагане на правила и процедури за управление на риска, както и за идентифицирането и докладването на грешки и нередности;
- недопускане извършване на разходи, натрупване на нови задължения за разходи и/или поемането на ангажименти за разходи, които не се ресурсно обезпечени;
- повишаване капацитета на лицата, осъществяващи финансов контрол в организацията.

Дейността на НАПОО и през 2025 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от приходи от лицензионните такси.

Приходите от лицензиране на ЦПО се изразходват за осъществяване на оценката в рамките на лицензионната процедура, организиране на последващ контрол, поддържане и разширяване на Информационната система, част от заплатите на служители, ангажирани с лицензиране и др. През 2025 г. бюджетът на НАПОО в размер на 1 100 400 лв. е утвърден със заповед № РД 09-1109/09.05.2025 г. на министъра на образованието и науката, като заложените приходи от такси по процедури за лицензиране през годината са 140 000 лева.

Средствата от държавния бюджет се изразходват изключително пестеливо за обезпечаване на дейността на НАПОО.

Разходите на НАПОО през 2025 г. са както следва:

- Персонал, в т.ч. задължителни осигурителни вноски от работодател – 989 600,00 лв.
- Издръжка – 110 800,00 лв.

Изпълнението на бюджета в приходната част за 2025 г. е в размер от 111 000,00 лв.

По проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“ получените трансфери са в размер на 2 168 504 лв. и са усвоени средства в размер на 1 970 705 лв.

6.3. Създаване на синхронизирана система от вътрешни правила, регламентиращи различни аспекти от дейността на НАПОО

Системите за финансово управление и контрол включват задължителни контролни дейности, регламентирани чрез вътрешни правила и процедури, като разделяне на отговорностите, система за двоен подпис, предварителен контрол за законосъобразност, процедури за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции, правила за управление на човешките ресурси и др.

През 2025 г. след направен преглед и оценка са разработени/актуализирани съгласно изисквания на нормативни актове следните вътрешноадминистративни документи:

- Вътрешни правила за документооборота в НАПОО;
- Вътрешни правила за ДОС, вкл. МПОО;

Своевременно се осъществява контрол по изпълнение на Плана за дейността на Агенцията и заповедите на председателя, както и текущи контролни проверки на изпълнението на поставените задачи.

Попълнен е въпросникът за оценка на СФУК като получената обща оценка е най-високата, а именно „много добра“.

За успешната работа на служителите материалната база се поддържа в добро състояние. Информационните ресурси и офис техниката се поддържат периодично вкл. като се диагностицират от външен изпълнител.

Подготвен и подаден навреме е доклада за Администрацията и предоставяните от нея услуги (в информационната система АРИИСДА) Изготвени, представени в МОН и в МС и публикувани на интернет страницата на НАПОО са доклада за 2024 г.и плана за 2025 г. за целите и приоритетите на НАПОО.

6.4. ПОДОБРЯВАНЕ АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Административното обслужване в Агенцията е организирано в съответствие с Наредбата за административно обслужване, Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност, Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, подзаконовите актове към Закона за електронното управление, принципите на добро управление, непрекъснато подобряване на качеството на административното обслужване, прозрачност и откритост на действията на администрацията. Тези принципи характеризират процедурите и технологиите, обезпечаващи административната дейност и административното обслужване в НАПОО.

Административното обслужване в Агенцията и през 2025 г. се осъществява в съответствие с въведените нормативни изисквания в Наредбата за административното обслужване то се извършва при спазване на Вътрешните правила за организацията на административното обслужване и Хартата на клиента. И двата документа са публикувани на интернет страницата на НАПОО като Хартата на клиента е поставена на видно място и в Агенцията. Изпълняват се и общите стандарти за качество, посочени в Приложение № 7 към чл. 20, ал. 1 от НАО. Стандартите също са поставени на видно място в НАПОО, качени са и на сайта и се спазват от всички служители по служебни и трудови правоотношения.

Контактът с клиентите на НАПОО се осъществява по всички възможни канали за комуникация: телефон, електронен адрес (naooo@navet.government.bg), страница във Фейсбук, писма по пощата, Системата за сигурно електронно връчване, през ИС на НАПОО (за лицензираните институции) и консултации в Агенцията.

Служителите на Агенцията спазват етичните правила и поведение при обслужването на клиентите. Осигурява се максимална прозрачност и осведоменост на достъпен за всички клиенти език. Налице са множество положителни отзиви относно обема на предоставяната информация, срока за отговор, любезното отношение и високият професионализъм, проявявани от служителите в Агенцията.

Тенденцията в НАПОО към подобряване на работата на администрацията с фокус върху клиента и потребителя на услугите продължи и през 2025 г.

С оглед на динамично развиващия се дигитален свят, НАПОО показва високо равнище на дигитална компетентност. Чрез автоматизация, електронен обмен на данни и развитие на електронното управление се повишава ефективността, прозрачността и качеството на обслужване. Така администрацията на Агенцията успява да бъде в крак с дигиталните тенденции и да поддържа съвременен и конкурентно административно ниво. Внедрените функционалности на Информационната система предоставят възможност за бърз достъп на клиентите до административните услуги, предоставяни в дигитална среда. А чрез социалните мрежи, където НАПОО поддържа актуални данни в профилите си, връзката с крайния потребител е много по-бърза и достъпна, дори и за лица, които не са преки клиенти на НАПОО.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за административния регистър редовно се поддържа актуална информация в Интегрираната информационна система на държавната администрация. Определените служители своевременно отразяват актуалната информация в регистрите в определените срокове.

За календарната 2025 г. в деловодната система на Агенцията са регистрирани 15 633 документа, вкл.: 970 входящи; 427 изходящи; 244 документа за издаване на лицензии; 135 преписки включващи 532 документа за провеждане на последващ контрол, 3360 документа в 823 преписки за преиздаване на лицензиите на действащи центрове за професионално обучение във връзка с изпълнението на § 63 от Преходните и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение и др..

С надграждането на ИС и въведените нови интеграции с уеббазираната деловодна система голяма част от документите, свързани с издаване на лицензия на ЦПО и ЦИПО, изменение на лицензията с добавяне на нови професии и специалности, преиздаване на лицензиите, както и

др. генерирани от ИС на НАПОО документи, автоматично влизат в „АИС Документооборот“. По този начин лесно се осъществява контрол относно спазването на сроковете и се правят справки по различни показатели.

Съгласно Закона за достъп до обществена информация в интернет сайта на Агенцията е публикувана информация за реда за предоставяне на такава информация, както и образци на заявления. През 2025 г. са постъпили 6 заявления за достъп до обществена информация съгласно Закона за достъп до обществена информация.

На електронния адрес на НАПОО се получават множество запитвания и въпроси, свързани с дейността на Агенцията, които автоматично се завеждат в деловодството и насочват за изпълнение или отговор към експерт по компетентност.

Публикувана е онлайн анкета на сайта на НАПОО за оценка на удовлетвореността от предоставяните от НАПОО услуги и информация (насочени основно към ползвателите от ЦПО и ЦИПО). Резултатите са обобщени и са публикувани в доклад на сайта на НАПОО. Броят попълнили анкетата (19 лица) е по-малък от всяка друга година, степента на удовлетвореност е значително по-ниска. Попълнителите анкетата отговарят и защо това е така - промените в ЗПОО през 2024 г. и неяснотата относно бъдещата дейност на ЦПО, свързана с новия СППОО, новите ДОС по професии, процеса по преиздаване на лицензиите. Анкетирани лица изказват недоволство –не ги разбират, не намират информация и др. От проведеното анкетно проучване се вижда, че около 60% са отговорили, че са удовлетворени от работата на НАПОО и 70% са намерили необходимата информация на сайта на НАПОО.

НАПОО предлага справки и електронни услуги, достъпни чрез интернет страницата на Агенцията - справка за завършени професионални обучения в ЦПО от физически лица, справка за издаден от ЦПО документ, удостоверяващ професионална квалификация или професионално обучение, проверка на статута на ЦПО и ЦИПО (с активна, с прекратени права или отнета лицензия), предстоящи курсове, организирани от ЦПО. Достъп до предлаганите услуги е възможен и през Информационната система на държавната администрация.

Заявленията за издаване и за изменение на лицензията, както и всички допълнителни документи и информация се въвеждат и оценяват изцяло в ИС на НАПОО. Образците на документи през 2025 г. бяха променени във връзка с промените в ЗПОО, заради промените в СППОО, а също и заради въвеждането на еврото през 2026 г. и изискванията на Закона за еврото.

В края на 2025 г. през ИС на НАПОО бяха преиздадени лицензиите на всички активни към настоящия момент 839 ЦПО. Всички те получиха лицензия, която отразява промените във връзка с изпълнението на §63 от ЗИД на ЗПОО.

НАПОО е включена в системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) на държавната администрация от 2018 г. През 2025 г., чрез СЕОС, от НАПОО са изпратени 154 документа и са получени 286 документа.

НАПОО ползва и Системата за сигурно електронно връчване, като през 2025 г. са получени 83 документа.

Информационната система на НАПОО, освен основен инструмент за информация и контрол на дейността на ЦПО, е и средство за предоставяне на информация (и получаване на такава) към други администрации по служебен път.

Данни от ИС на НАПОО с уебсървиз се предоставят на Информационната система на Агенция по заетостта. Аналогично от базата данни на Агенция по заетостта се предоставят данни към ИС на НАПОО за обучените лица по мерките за насърчване на заетостта.

Данни от ИС на НАПОО през RegiX се предоставят на НАЦИД, МВР, общини, ДФ „Земеделие“ и др. Съответно ИС на НАПОО ползва данни от регистрите на НАЦИД, Агенция по вписванията, МРРБ - регистрите Булстат, Търговския регистър, регистър НКПД, регистър с дипломите за висше образование и с дипломите за средно образование и др.

Данни от ИС на НАПОО (общо 5 масива) се подават към платформата за отворени данни на държавната администрация. От 2020 г. упълномощени служители на НАПОО системно въвеждат данни в информационната система за извършване на предварителен, текущ и последващ контрол по целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии и Регистър на проектите на ДАЕУ.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Администрацията на НАПОО ефективно управлява и контролира финансовите средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС за финансиране на международни и национални проекти и предоставя качествени административни услуги.
2. Финансовите средства през 2025 г. са изразходвани законосъобразно при строг режим на икономии.
3. Програмното бюджетиране и през 2025 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.
4. През 2025 г. продължават активните действия за осигуряване на прозрачност в дейността на НАПОО и на лицензионния режим.
5. Поддържаната от НАПОО Информационна система е основен инструмент в управлението на НАПОО и контрол на ЦПО и ЦИПО.
6. НАПОО активно участва във всички инициативи на правителството, свързани със замяна на документооборота на хартия с електронен и улесняване на бизнеса чрез обмен на документи като вътрешни услуги между администрациите, когато е възможно.

РАЗДЕЛ 7. ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2024 Г.

Въз основа на изготвения анализ и на постигнатите резултати от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2025 г. могат да се направят следните изводи.

- НАПОО успешно реализира нормативно възложените ѝ функции, регламентирани в ЗПОО с активното участие на трипартитните ѝ органи – УС и ЕК.
- През 2025 г. Агенцията успешно осъществява координиращата си функция и продължава да има ключова роля в реализирането на секторната политика в ПОО.
- Поставените в Плана за дейността на НАПОО през 2025 г. цели и дейности са реализирани в съответствие със заложените индикатори за изпълнение.
- Мрежата от лицензирани институции в края на 2025 г. включва 839 ЦПО и 36 ЦИПО.
- Големият брой ЦПО на територията на цялата страна е предпоставка за по-лесен достъп до професионално обучение и възможност за избор на по-голям брой професии вкл. и за граждани с ограничени доходи.
- Получените лицензии покриват почти целия СППОО с професии от първа до трета степен на професионална квалификация (нива от 2-4 по НКР/ЕКР).
- Дейността по издаване на лицензия на ЦПО е на високо професионално ниво – няма върнати от представените за разглеждане в ЕК документи и материали, провалена или забавена процедура.
- Методическото подпомагане от външните експерти, участващи в експертната оценка на процедурите по издаване/изменение на издадена лицензия с добавяне на нови професии и специалности на ЦПО, е предпоставка за качествено и в срок провеждане и приключване на процедурите.
- Актуализиран е „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“.
- Актуализирани са Методическите изисквания и Вътрешните правила за разработване на ДОС.
- Обнародвани в ДВ към 31.12.2025 г. са ДОС за придобиване на квалификация по професии по 111 професии и са утвърдени 86 НИП в изпълнение на проект Модернизиране на ПОО
- Опитът, придобит от участието на НАПОО в европейски мрежи, работни групи и по проекти, финансирани по програма „Еразъм+“, е трансфериран и адаптиран в национален контекст при подготовката на проекти на актуализирани през 2025 г. нормативни актове, вкл. при разработването на ДОС и НИП в рамките на проект Модернизиране на ПОО.

- Дейността по проверка на издадените от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация и поддържането на публичен „Регистър на издадените документи за професионална квалификация в съответствие с изискванията на чл. 40б, ал.2 от Закона за професионално образование и обучение“ допринася не само за контрол на дейността на ЦПО, но и за подпомагане на гражданите и на работодатели при подбор на персонал, а също и при легализацията на документи.
- НАПОО е включена към REGIX и подава информация към заинтересованите страни (АЗ, РУО на МОН, МВР, НАЦИД, общини и др.).
- Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО се прилага успешно и е средство за осигуряване качеството на услугите и за превенция на нарушения на нормативната база и на условията на издадената лицензия.
- Агенцията изпълнява, в срок и в съответствие с изискванията за качество, задачите в рамките на всички международни проекти, в които участва. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системното развитие на експертния капацитет на екипа на НАПОО.
- Административното управление се извършва в съответствие с действащото законодателство – законовите и подзаконовите актове, както и съответстващите на тях вътрешни документи. Вътрешно-нормативната база е предпоставка за предвидимост в развитието и за прозрачност в дейността на Агенцията. Системата за финансово управление и контрол е инструмент за икономично, ефективно, ефикасно управление и разпределение на финансите в НАПОО.
- В допълнение на функциите на НАПОО съгласно ЗПОО Агенцията осъществява дейности, насочени към информирание и повишаване на мотивацията на гражданите за участие в професионално обучение като част от УЦЖ.
- НАПОО събира данни, на база на които може да се правят анализи и да се допринесе за по-доброто планиране на дейности за професионална квалификация на лица над 16 г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2026 г.

- 1. Повишаване на ефективността в работата на трипартитните органи към НАПОО като платформа за консултации, обсъждане на основни въпроси и инициране на предложения във връзка с развитието на системата за ПОО**
- 2. Участие в дейността на междуведомствени работни групи, съвети, комитети, конференции, международни мрежи и инициативи с ясно изразяване на позициите на НАПОО с поглед към внедряване на модерни политики и практики в сферата на ПОО при спазване на нормативната уредба**
- 3. Поддържане на мрежата от ЦПО и ЦИПО в контекста на осигуряване качеството на услугите по професионално обучение на лица над 16-годишна възраст и по професионално ориентиране, вкл. с оптимизиране на администрирането и отчитането на дейността им чрез дигитални инструменти (ИС на НАПОО и др.)**
- 4. Осъществяване на последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО с цел подобряване на качеството на предоставяните услуги, както и сътрудничество в тази дейност с други държавни институции, при възникнала необходимост**
- 5. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение-2024 и Дигиталния интерактивен СППОО в актуално състояние, вкл. с информация, подходяща за кариерно развитие и избор на професионално образование и професионално обучение за гражданите**
- 6. Осигуряване на Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по всички професии от СППОО-2024 с цел създаване условия на обучителните институции да предлагат професионално обучение, отговарящо на изискванията на пазара на труда във всички икономически области**
- 7. Ефективно функциониране на системата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и неформално учене**

8. Проучване на европейския опит и добри практики в областта на професионалното образование и обучение, популяризиране и адаптиране с цел внедряването им на национално и на институционално ниво.

9. Усъвършенстване на ИС на НАПОО с цел да отговори както на потребностите на НАПОО и на други държавни администрации, така и на потребителите на административните услуги, предоставяни от Агенцията

.ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

АЗ – Агенция по заетостта

ДБ – Държавен бюджет

ДОС – Държавни образователни стандарти

ЕК – Експертна комисия

ЕКР – Европейска квалификационна рамка

ЕРУ – Единици резултати от ученето

ЗА – Закон за администрацията

ЗПОО – Закон за професионалното образование и обучение

ИС – Информационна система

МИИ – Министерство на икономиката и индустрията

МТ – Министерство на туризма

МОН – Министерство на образованието и науката

МТСП – Министерство на труда и социалната политика

НАПОО – Национална агенция за професионално образование и обучение

НАЦИД – Национален център за информация и документация

НКР – Национална квалификационна рамка

ПОО – Професионално образование и обучение

ПКЛ - Професионална квалификация и лицензиране

РУ – Резултати от ученето

СППОО – Списък на професиите за професионално образование и обучение

ЦИПО – Център за информация и професионално ориентиране

ЦПО – Център за професионално обучение

ЦРЧР – Център за развитие на човешките ресурси

ЦРЧРРИ - Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи

УЦЖ – Учене през целия живот